

SINTEZA

obiecțiilor și propunerilor la proiectul de Lege

privind utilizarea bunurilor confiscate în scopuri sociale sau în interes public

Conținutul articolelor/punctelor din proiectul prezentat spre avizare și coordonare	Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
AVIZARE ȘI CONSULTARE PUBLICĂ				
Articolul 1. Scopul legii Prezenta lege urmărește crearea cadrului legal necesar pentru utilizarea în scopuri sociale sau în interes public a bunurilor confiscate prin hotărâri judecătorești definitive în materie penală.	Ministerul Afacerilor Interne	1.	La art. 1 din proiect se propune completarea textului după cuvântul „<i>bunurilor</i>” cu cuvântul „<i>infraționale</i>”. Explicația propunerii formulate provine din scopul proiectului de lege, care, în fapt, se referă la utilizarea în scopuri sociale sau în interes public a bunurile infraționale confiscate prin hotărâri judecătorești definitive în materie penală. Mai mult, înțelesul expresiei <i>bun infrațional</i> este consfințit la art. 6 pct. 44) din Codul de procedură penală și se referă la un bun care poate fi pus sub sechestru în conformitate cu prevederile prezentului cod, precum și bun care poate fi supus confiscării speciale sau confiscării extinse, după caz, cu ulterioara confiscare a acestora. Aceasta presupune că, în cadrul procesului penal, instanțele de judecată vor putea emite hotărâri de confiscare exclusiv în privința bunurilor	Nu se acceptă Sintagma “bunuri infraționale” este o noțiune generală care se referă la bunuri sechestrate aflate în legătură cu infraționile și care au vocația (“care poate fi supus”) de a fi confiscate, pe când proiectul de lege se referă doar la bunuri confiscate provenite din săvârșirea de activități infraționale.

			infraționale reglementate de art. 6 pct. 44) din Codul de procedură penală. Prin urmare, în vederea respectării uniformității și lipsei de echivoc, autorul proiectului urmează să indice cu exactitate că bunurile vizate de proiectul de lege propus sunt bunurile infraționale reglementate de Codul de procedură penală la art. 6 pct. 44).	
Articolul 2. Definiții (1) Termenii și expresiile utilizate în prezenta lege: a) bunuri confiscate în proceduri penale – bunuri definite conform art. 1321 din Codul penal care trec în proprietatea statului în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive în materie penală; b) bunuri imobile confiscate în proceduri penale – una din următoarele categorii de bunuri, care trec în proprietatea statului în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive în materie penală: 1) bunurile prevăzute la art. 459 alin. (2) și (3) din Codul civil;	Procuratura Generală	2.	În scopul îmbunătățirii proiectului înaintăm propunerile menționate infra: 1. La articolul 2.: - propunem autorului a exclude numărul ce identifică alineatul (1) având în vedere că articolul are doar un singur alineat (alineat unic) și acesta nu se numerează; - cu referire la litera d) comunicăm că autorul a definit expresia „sume de bani” ca „categorie a bunurilor mobile confiscate în proceduri penale ce este înregistrată la o poziție distinctă la venitul bugetului de stat pentru a fi folosită la suplimentarea anuală a bugetelor instituțiilor și autorităților publice eligibile”. Totodată, în textul proiectului (art. 5 alin. (5), art. 8 și 9) autorul folosește noțiunea de sume de bani în următoarele cazuri: - confiscate în proceduri penale; - rezultate din valorificarea corpurilor delictive și a bunurilor confiscate; - obținute din executarea hotărârilor penale de confiscare prin echivalent; - repatriate sau care fac obiectul unui acord internațional de partajare;	Se acceptă parțial Din articolul 3 (anterior articolul 2) a fost exclusă noțiunea „sume de bani”. Suplimentar a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 57 din sinteză.

2) lucrurile și lucrările prevăzute la art. 460 alin. (1) din Codul civil; c) corpuri delictive – obiectele recunoscute ca atare, conform Codului de procedură penală; d) sume de bani – categorie a bunurilor mobile confiscate în proceduri penale ce este înregistrată la o poziție distinctă la venitul bugetului de stat pentru a fi folosită la suplimentarea anuală a bugetelor instituțiilor și autorităților publice eligibile.			Prin urmare, pentru sporirea preciziei normative și pentru corelarea cu terminologia proiectului propunem autorului în noțiunea de sume de bani pe lângă bunuri mobile confiscate a indica și cazurile menționate în alineatul precedent.	
	AO „Institutul pentru Politici și Reforme Europene” (IPRE)	3.	Considerăm inoportună inserarea definiției de la art. 2 alin. (1) lit. b) din proiectul de lege în formula în care a fost expusă. La același articol 2 alin. (1) lit. a) este oferită o definiție a bunurilor confiscate în procedurile penale. Având în vedere că această definiție nu face o diferență între bunurile mobile și imobile, înțelegem că se referă la ambele categorii de bunuri. În ipoteza în care autorii au dorit să detalieze definiția „bunurilor imobile[...]” este recomandabil ca în mod similar, să fie inserată și definiția „bunurilor mobile[...]”. Mai mult, definiția pentru care optează autorii proiectului de lege la art. 2 alin. (1) lit. b) este o trimitere la prevederile Codului civil, fără careva elemente derogatorii. În atare situație, norma specificată, nu aduce valoare informativă. O definiție reușită, în viziunea noastră, din perspectiva dreptului public, a noțiunii de „bun”, se conține în articolul 3 din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.	Precizare Pentru a acorda claritate referitoare la noțiunea bunurilor confiscate în procedurile penale, la articolul 2, noțiunea de bunuri confiscate în proceduri penale va avea următorul cuprins : „<i>bunuri confiscate în proceduri penale</i> – bunuri definite conform art. 132¹ din Codul penal, precum și bunurile prevăzute la art. 459 alin. (2) și (3) din Codul civil și lucrurile și lucrările prevăzute la art. 460 alin. (1) și (4) din Codul civil care trec în proprietatea statului în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive în materie penală; Totodată, noțiunea de „bunuri imobile confiscate în proceduri penale” a fost exclusă din proiect, dat fiind faptul că aceste tipuri de bunuri se încadrează în noțiunea de „bunuri confiscate în proceduri penale”.
	AO „Institutul pentru Politici	4.	Pentru o mai bună înțelegere a termenilor și expresiilor expuse în art. 2 din proiectul de lege se propune înlocuirea normei de la art. 2 alin. (1)	Precizare Pentru a oferi o claritate a termenilor și expresiilor utilizate în

și Reforme Europene” (IPRE)		„Termenii și expresiile utilizate în prezenta lege:” cu „În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni și expresii semnifică:”. Formula propusă este utilizată și în alte legi și redă cu acuratețe faptul că, termenii și definițiile ce o succed au o anumită semnificație în contextul actului legislativ în care se conține.	proiectul de lege, dispoziția articolului 3 (anterior articolul 2) se completează cu cuvintele : „au următorul înțeles”.
Serviciul Prevenire și Combaterea Spălării Banilor	5.	La art. 2 alin. (1) lit. c) din proiect, se propune excluderea definiției de „ <i>corpuri delictive</i> ”, care reprezintă o normă juridică de trimitere la prevederile Codului de procedură penală, or proiectul actului normativ nu atribuie un alt sens, distinct, acestei categorii juridice ce urmează a fi luat în considerare la interpretarea și aplicarea prevederii din proiectul de lege. Or, potrivit art. 54 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, <i>dacă o noțiune sau un termen poate avea înțelesuri diferite, în proiect se stabilește semnificația acestuia în context pentru a asigura înțelegerea corectă a noțiunii sau a termenului respectiv și pentru a evita interpretările neuniforme.</i>	Se acceptă Din articolul 3 (anterior articolul 2) a fost eliminată definiția „corpuri delictive”. Suplimentar a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 23 din sinteză.
Cancelaria de Stat	6.	1. La art.2: la structurarea art.2 se va ține cont de prevederile art. 51 alin.(6) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, care prevede că, <i>în cazul unei structuri complexe a actului normativ, alineatul poate fi divizat mai întâi în puncte însemnate cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de o paranteză. La rândul lor, punctele pot fi divizate în litere, însemnate</i>	Se acceptă parțial Denumirea articolului 2 va avea următorul cuprins : „Articolul 2. Noțiuni” Suplimentar a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 2-5 din sinteză.

		<i>succesiv cu litere latine mici, urmate de o paranteză;</i> la denumirea articolului, cuvântul „Definiții” se va substitui cu cuvântul „Noțiuni”, în conformitate cu 45 alin.(1), lit.c) și art. 54 alin.(1), lit.d) din Legea nr.100/2017; la noțiunea „<i>corpuri delictive</i>”, sintagma „Codului de procedură penală” se va substitui cu textul „art. 158 din Codul de procedură penală”	
Ministerul Afacerilor Interne	7.	La art. 2 se propune definirea noțiunii de <i>bun infracțional</i> cu trimitere la art. 6 pct. 44) din Codul de procedură penală. Operarea exclusivă cu noțiunea de <i>bun infracțional</i> simplifică textul legal și, în același timp, înglobează toate categoriile de bunuri indicate, în prezent, în proiectul de lege. Se va observa că noțiunea de <i>bun infracțional</i> înglobează și corpurile delictive, și sumele de bani, și bunurile mobile sau imobile. De asemenea, se propune definirea cazurilor de <i>scopuri sociale</i> și <i>interese publice</i>. Redacția actuală a proiectului de lege nu exemplifică cazurilor de <i>scopuri sociale</i> și <i>interese publice</i>, ceea ce poate cauza interpretări și impedimente în procesul de utilizare a bunurilor infracționale în <i>scopuri sociale</i> și/sau <i>interese publice</i>.	Se acceptă parțial A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 1 și 73 din sinteză.
AO „Institutul pentru Politici și Reforme Europene” (IPRE)	8.	Având în vedere utilizarea în textul proiectului de lege a noțiunilor de „scop/natură social/ă” și „interes public”, considerăm oportună completarea art. 2 cu sensul acestor noțiuni sau cel puțin a elementelor de bază ale acestora. Spre deosebire de noțiunea de bun imobil, asupra căreia	Se acceptă A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 73 din sinteză

			ne-am expus mai sus, care în mod obișnuit are doar înțelegerea din legislația civilă, expresia „interese publice” a fost terenul unor dispute ample, inclusiv cu jurisprudență multiplă din partea Curții Constituționale.	
Articolul 3. Domeniul de aplicare a legii (1) Prezenta lege se aplică bunurilor confiscate în proceduri penale, corpurilor delict, bunurilor confiscate repatriate, bunurilor partajate prin acorduri internaționale și bunurilor confiscate ce revin Republicii Moldova în temeiul unei hotărâri judecătorești penale străine. (2) Prezenta lege se aplică sumelor de bani confiscate în proceduri penale, sumelor de bani rezultate din valorificarea corpurilor delict și a bunurilor confiscate în proceduri penale, precum și sumelor de bani obținute din executarea hotărârilor judecătorești penale de confiscare prin echivalent, rămase după acoperirea cheltuielilor de valorificare, a deducerii sumelor care fac	Cancelaria de Stat	9.	2. La denumirea art.3, cuvintele „a legii” se vor exclude.	Se acceptă Deși, obiecția înaintată nu este motivată așa cum impune art. 32 alin. (5¹) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, intervențiile au fost efectuate.
	Procuratura Generală	10.	La articolul 3: La articolul 3 la domeniul de aplicare a legii autorul indică că prezenta lege se aplică bunurilor confiscate în proceduri penale, corpurilor delict, bunurilor confiscate repatriate, bunurilor partajate prin acorduri internaționale și bunurilor ce revin Republicii Moldova în temeiul unei hotărâri judecătorești penale străine. În context, menționăm că exprimăm reticența privitor la intenția autorului de a include corpurile delict în domeniul de aplicare a proiectului având în vedere că regimul juridic al corpurilor delict este în detaliu reglementat de Codul de procedură penală (art. 158-162) și Regulamentul cu privire la modul de evidență, evaluare și vânzare a bunurilor confiscate, fără stăpân, sechestrate ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor delict, a bunurilor trecute în posesia statului cu drept de succesiune și a comorilor aprobat prin Hotărârea Guvernului 972/2001.	Precizare Din proiectul de lege au fost excluse reglementări ce vizează „corpurile delict”, având în vedere că aceste bunuri, după pronunțarea hotărârii se încadrează perfect în noțiunea de bunuri confiscate în proceduri penale.

obiectul distribuiri internaționale, precum și a altor rețineri.			Prin urmare, pentru claritatea reglementării propunem autorului a indica în proiectul actului normativ sau, cel puțin a explica în nota de fundamentare (având în vedere că procedura amănunțită va fi reglementată într-un Regulament de aplicare a Legii), în ce măsură aceasta va fi aplicabilă corpurilor delictelor astfel, încât acestea să nu contravină dispozițiilor Codului de procedură penală.	
	Serviciul Prevenire și Combaterea Spălării Banilor	11.	Astfel, în temeiul art. 3 alin. (1) lit. d), f) și alin. (4) lit. a), art. 71 alin. (1) și (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, pentru asigurarea caracterului explicit al normelor, cât și asigurarea interpretării și aplicării coerente a acestora, se propune înlocuirea sintagmei „ <i>hotărâri judecătorești definitive în materie penală</i> ”, cu categoria juridică utilizată de legiuitor la art. 341 sau art. 466 din Codul de procedură penală, cea de „ <i>sentință definitivă</i> ” sau „ <i>hotărârea definitivă a instanței de judecată într-o cauză penală</i> ”, atât la art. 2 alin. (1) lit. a) și b) din proiect, cât și pe întreg textul proiectului.	Precizare Considerăm că textul propus este suficient de explicit pentru a asigura calitatea legii. Termenul de “hotărâre judecătorească definitivă” este menționat extensiv în Codul de procedură penală. La fel, sintagma “în materie penală” este menționată de 7 ori în cuprinsul Codului de procedură penală. Formula “sentință definitivă” este imprecisă și nu apare ca atare în Codul de procedură penală.
	Centrul Național Anticorupție	12.	1. La articolul 3, alineatul (1) necesită a fi reformulat clar și previzibil. Nu este clarificată aplicabilitatea formelor de confiscare asupra bunurilor menționate în cadrul procedurilor de confiscare în proceduri penale și repatriate, prin trimiterea la articolul 106 ”Confiscarea specială” și articolul 106 ¹ ”Confiscarea extinsă” din Codul penal. Se recomandă următorul cuprins: ”(1) <i>Prezenta lege se aplică bunurilor confiscate în proceduri penale în temeiul articolului 106 și</i>	Precizare Proiectul de lege derivă din dispozițiile art. 229 ⁵ alin. (3) din <i>Codul de procedură penală</i> , modificări ce au fost introduse în baza <i>Legii nr. 35/2025 pentru modificarea unor acte normative (perfecționarea mecanismului de confiscare a bunurilor infracționale)</i> . Prin urmare, formele de confiscare nu au nici un rol în acest proces, dat fiind

		106 ¹ Cod penal al Republicii Moldova, corpurilor delict, bunurilor confiscate repatriate, bunurilor partajate prin acorduri internaționale și bunurilor confiscate ce revin Republicii Moldova în temeiul unei hotărâri judecătorești penale străine.”	faptului că instituția confiscării bunurilor constă în trecerea, forțată și gratuită, în proprietatea statului a acestora, ca urmare a aplicării măsurii de siguranță corespunzătoare. Ba mai mult, proiect stabilește un mecanism de utilizare a bunurilor confiscate în scopuri sociale și interes public atunci când aceste bunuri au fost dobândite prin infracțiune, inclusiv când aceste bunuri se află în străinătate, or „confiscarea” bunurilor în străinătate la fel presupune o depozitare definitivă de bunuri dispusă de o instanță în legătură cu o infracțiune.
	Ministerul Afacerilor Interne	13. La art. 3 se propune stabilirea unui aliniat unic cu următorul conținut „ <i>Prezenta lege se aplică bunurilor infracționale confiscate în procedurile penale naționale sau străine, inclusiv în privința bunurilor infracționale repatriate, partajate prin acorduri internaționale sau bunurilor infracționale confiscate ce revin Republicii Moldova în temeiul unei hotărâri judecătorești penale străine.</i> ” Formula propusă oferă acoperire juridică pentru toate cazurile prevăzute de redacția actuală a proiectului de lege și, totodată, se expune într-un limbaj simplu, clar și concis.	Se acceptă parțial Suplimentar opiniei autorului proiectului de la pct. 1 și 57 din sinteză, la articolul 1, după cuvântul „bunurilor” se completează cu cuvintele „și sumelor de bani confiscate”, iar textul „prin hotărâri judecătorești definitive în materie penală” se substituie cu textul „provenite din săvârșirea de activități infracționale”.
Articolul 4. Evidența bunurilor confiscate în proceduri penale	Uniunea Avocaților din Moldova	14. La art. 4 alin. (2) se menționează despre analiza trimestrială a modului și gradului de valorificare a bunurilor confiscate în proceduri penale. Considerăm că rezultatul acestor analize	Se acceptă A se vedea opinia autorului de la pct. 16 din sinteză.

(1) Evidența hotărârilor judecătorești definitive în materie penală care se referă la bunurile confiscate în proceduri penale se realizează de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale. (2) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale analizează, trimestrial, modul și gradul de valorificare a bunurilor confiscate în proceduri penale.			trebuie făcut public, sens în care propunem autorilor proiectului să completeze corespunzător dispozițiile proiectului.	
	Serviciul Prevenire și Combaterea Spălării Banilor	15.	Cu privire la art. 4 alin. (2) din proiect, se propune definirea exactă a noțiunii juridice de „valorificare” cu referire la bunurile confiscate, prin completarea art. 2 din proiect și indicarea exactă a tuturor modalităților și etapelor de valorificare a bunurilor supuse confiscării.	Precizare Termenul de valorificare este prevăzut în Legea nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale, precum și Regulamentul cu privire la evaluarea, administrarea și valorificarea bunurilor infraționale (sechestrare), aprobat prin Hotărârea Guvernului 684/2018.
	Centrul Național Anticorupție	16.	2. La articolul 4, alineatul (2) nu precizează scopul analizei efectuate de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale a Centrului Național Anticorupție (denumită în continuare – Agenție). Această lacună poate genera ambiguități în aplicare. Este indicată o reformulare a normei pentru a stabili clar scopul invocat, și totodată, pentru a exclude termenul trimestrial. Se recomandă următorul cuprins: ”(2) <i>Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale analizează, modul și gradul de valorificare a bunurilor confiscate în proceduri penale, în scopul evaluării eficienței procesului de recuperare a bunurilor infraționale și identificării măsurilor necesare pentru îmbunătățirea gestionării acestora.</i> ”	Se acceptă parțial La articolul 5 (anterior articolul 4) alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale analizează, modul și gradul de valorificare a bunurilor confiscate prevăzute la art. 4 lit. a)-c), în scopul evaluării eficienței procesului de recuperare și identificării măsurilor necesare pentru îmbunătățirea gestionării acestora. Rezultatele analizei se publică pe pagina web oficială a Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale.”

	Ministerul Finanțelor	17.	1) Considerăm inoportună includerea în proiect a art. 4 cu privire la evidența bunurilor confiscate în proceduri penale, întrucât proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (perfecționarea mecanismului de confiscare a bunurilor infracționale) (număr unic 228/MJ/2024) conține prevederi ce se referă la modul de evidență a executării hotărârilor judecătorești cu privire la confiscarea specială sau confiscarea extinsă a bunurilor de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale. Astfel, proiectul pendinte dublează neîntemeiat aceleași prevederi. Mai mult ca atât, evidențiem că în conformitate cu art. 1 din proiect, scopul legii este crearea cadrului legal necesar pentru utilizarea în scopuri sociale sau interes public a bunurilor confiscate prin hotărâri judecătorești definitive în materie penală, dar nu executarea hotărârilor judecătorești cu privire la confiscarea specială sau confiscarea extinsă a bunurilor în materie penală, precum și evidența acestora.	Precizare De fapt scopul reglementării în articolul 5 (anterior articolul 4) este atribuirea în competența ARBI-ului evidența bunurilor confiscate pasibile utilizării în scopuri sociale sau în interes public. Pentru a aduce claritate acestui aspect, articolul 5 (anterior articolul 4) alineatul (1) se expune în următoarea redacție: „(1) Evidența bunurilor confiscate prevăzute la art. 4 lit. a)-c) eligibile utilizării în scopuri sociale sau în interes public se realizează de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale.”.
Articolul 5. Preluarea și valorificarea corpurilor delictive și a bunurilor confiscate în proceduri penale (1) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale întreprinde acțiuni necesare pentru preluarea, evaluarea, vânzarea, transmiterea cu	Ministerul Afacerilor Interne	18.	La art. 5 se propune ca în alin. (1) textul „<i>corpurilor delictive și a bunurilor</i>” să fie substituit cu textul „<i>bunurilor infracționale</i>”. Așa cum s-a menționat mai sus, denumirea generică propusă acoperă toate tipurile de bunuri ce pot fi confiscate într-o procedură penală. Astfel, folosirea denumirii generice permite evitarea creării unui text încărcat inutil. La alin. (4) se propune a fi revăzută interdicția ce presupune că bunurile infracționale confiscate în proceduri penale nu pot fi	Nu se acceptă Suplementar opiniei autorului proiectului de la pct. 1, 10 și 13 din sinteză, subliniem că, în privința interdicției de răscumpărare a bunurilor provenite din activități infracționale, aceasta are mai multe roluri: 1) prevenirea folosirii bunurilor pentru repornirea activității ilicite; 2) prevenirea creării impresiei de impunitate în societate care apare atunci

titlu gratuit sau nimicirea corpurilor delictive și a bunurilor confiscate în proceduri penale, conform procedurii stabilite de Guvern. (2) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale întreprinde toate acțiunile necesare pentru înregistrarea drepturilor asupra bunurilor imobile confiscate în proceduri penale în Registrul bunurilor imobile, conform legii. (3) În situația în care confiscarea vizează cote-părți din bunul imobil confiscat în proceduri penale, după înregistrarea drepturilor, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale procedează la vânzarea respectivelor cote-părți ori recurge la încetarea proprietății comune pe cote-părți, conform legii. (4) În exercitarea acestor atribuții, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale se asigură că bunurile confiscate în		răscumpărate direct sau indirect de persoanele condamnate, rudele sau asociații acestora. Autorul proiectului motivează această normă prin prisma pct. 40 din preambulul Directivei (UE) 2024/1260 din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor, unde este menționat că „<i>Statele membre sunt încurajate să ia măsurile corespunzătoare pentru a împiedica dobândirea bunurilor, în mod direct sau indirect, în timpul înstrăinării acestora în temeiul unui ordin de confiscare, de către persoanele condamnate în cadrul procedurilor penale în care bunurile au fost indisponibilizate. Astfel de măsuri pot fi limitate la bunurile care depășesc o anumită valoare, și pot consta în excluderea anumitor tipuri de entități de la participarea la vânzarea prin licitație a bunurilor, în solicitarea unor documente din partea cumpărătorului sau în evaluarea oricăror legături dintre cumpărător și persoana condamnată. Statele membre pot aplica astfel de măsuri și în cazul vânzării bunurilor indisponibilizate</i>”. Pentru început, se menționează că recomandarea citată mai sus nu este o condiție obligatorie pentru statele membre ce transpun Directiva (UE) 2024/1260 din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor, aceasta fiind doar o recomandare. În plus, norma propusă poartă un caracter de sancționare dublă a persoanelor care au fost condamnate și cărora le-au fost confiscate bunurile. Autorul proiectului urmează să ia în considerare și cazurile când bunurile confiscate reprezintă o valoare specială, spirituală pentru	când infractorul dovedește ineficacitatea măsurii de confiscare și își menține o aură de invincibilitate în fața victimelor; 3) prevenirea subminării scopului legii penale - protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni. Cu alte cuvinte, pentru a asigura atingerea scopului legii penale, care constă în protejarea valorilor sociale fundamentale, precum persoana, proprietatea și ordinea de drept, împotriva infracțiunilor, precum și prevenirea de săvârșire de noi infracțiuni, interzicerea răscumpărării bunurilor confiscate este una dintre măsuri care duce la atingerea scopului legii penale. În privința argumentului valorii sentimentale a bunurilor, acesta nu se susține pentru că vorbim despre bunuri aflate în legătură cu infracțiunile (confiscare specială și confiscare extinsă), deci bunuri cu un grad de pericolozitate ridicat, care a determinat și confiscarea lor. Alte tipuri de bunuri se confiscă în măsura în care bunurile aflate în legătură cu infracțiunile nu se găsesc sau au fost distruse, care implică un comportament culpabil al persoanei de la care au fost confiscate.
--	--	---	--

proceduri penale vândute nu sunt răscumpărate direct sau indirect de persoanele condamnate, rudele sau asociații acestora. Măsurile specifice împotriva răscumpărării sunt stabilite prin Regulamentul de aplicare a legii. (5) Sumele de bani confiscate în proceduri penale, sumele de bani rezultate din valorificarea corpurilor delict și a bunurilor confiscate în proceduri penale, sumele de bani obținute din executarea hotărârilor penale de confiscare prin echivalent, precum și sumele de bani repatriate sau care fac obiectul unui acord internațional de partajare sunt înregistrate separat, la o poziție distinctă, la venitul bugetului de stat.			persoanele condamnate, or confiscarea bunurilor, în unele cazuri, poate să se răsfrângă și față de bunurile care au fost obținute din susre legale de condamnați sau au fost primite în dar, sau le-au moștenit. În aceste cazuri, lege trebuie să ofere posibilitatea răscumpărării acestor bunuri de persoanele condamnate, desigur cu respectarea principiilor unei licitații corecte și egalității de șanse. Acest raționament poate fi desprins și din principiul umanismului, reglementat de art. 4 din Codul penal, care subliniază că <i>„Întreaga reglementare juridică are menirea să apere, în mod prioritar, persoana ca valoare supremă a societății, drepturile și libertățile acesteia. Legea penală nu urmărește scopul de a cauza suferințe fizice sau de a leza demnitatea omului. Nimeni nu poate fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante”</i>. Prin urmare, nu se poate identifica nici un argument în favoarea normei propuse, ce presupune sancționarea dublă a persoanelor și care nu este obligatorie pentru transpunerea directivei menționate.	
	Uniunea Avocaților din Moldova	19.	Art. 5 alin. (2) prevede că: „(2) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale întreprinde toate acțiunile necesare pentru înregistrarea drepturilor asupra bunurilor imobile confiscate în proceduri penale în Registrul bunurilor imobile, conform legii.”. Propunem ca dispozițiile proiectului să se aplice și pentru bunurile mobile care fac obiectul înregistrării.	Se acceptă La articolul 6 (anterior articolul 5): alineatul (2), textul „Registrul bunurilor imobile” se substituie cu textul „registrele de publicitate” ; alineatul (3) după cuvintele „înregistrarea drepturilor” se completează cu textul „în registrele de publicitate”.

		În mod similar, propunem aplicarea dispozițiilor alin. (3) art. 5 și în privința bunurilor mobile.	
Centrul Național Anticorupție	20.	3. La articolul 5, alineatul (2) atribuie atribuții improprii Agenției, ceea ce la aplicare poate genera conflicte de competență în activitatea acesteia și a Serviciului Fiscal de Stat, de competența căruia este evidența, evaluarea și vânzarea bunurilor confiscate, fără stăpân, sechestrate, ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor delict, bunurilor succesoriale și a comorilor. Potrivit punctului 3 al Regulamentului cu privire la modul de evidență, evaluare și vânzare a bunurilor confiscate, fără stăpân, sechestrate ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor delict, a bunurilor trecute în posesia statului cu drept de succesiune și a comorilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.972/2001, <i>"Serviciul Fiscal de Stat își exercită atribuțiile privind evidența, evaluarea și vânzarea bunurilor confiscate, fără stăpân, sechestrate, ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor delict, bunurilor succesoriale și a comorilor în conformitate cu codurile civil, penal, de procedură civilă, de procedură penală, cu privire la contravențiile administrative și cu alte acte normative."</i> Conform punctului 48 al Regulamentului precitat, stabilește că, <i>Serviciul Fiscal de Stat transmite cu titlu gratuit Agenției Proprietății Publice construcțiile (inclusive locuințele și</i>	Se acceptă A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 26 din sinteză.

		<i>anexele acestora) care intră în proprietatea statului.</i> Prin urmare, la articolul 5 alineatul (2) se recomandă substituirea cuvintelor "<i>Agenția de recuperare a Bunurilor Infracționale</i>" cu cuvintele "<i>Serviciul Fiscal de Stat</i>", la caz gramatical corespunzător.	
Serviciul Prevenire și Combaterea Spălării Banilor	21.	La art. 5 alin. (3) din proiect, nu este clară modalitatea expusă de autor privind caracterul alternativ al celor două opțiuni de ordin legal, și anume, ipotezele de aplicare a celor două modalități. Astfel, se propune completarea normei cu prevederi explicite care să indice în ce caz se va dispune vânzarea cote-părți din bunul proprietate comună pe cote-părți, cât și în ce alte cazuri se dispune încetarea proprietății comune pe cote-părți în condițiile legii (art. 557 Cod civil).	Precizare Aplicarea unei sau alteia dintre proceduri se poate face doar de la caz la caz, în funcție de circumstanțe și celelalte acte normative. O explicitare a circumstanțelor este excesivă în raport cu obiectul legii. Or, aplicarea normelor pot fi soluționat printr-o aplicare corespunzătoare a metodelor de interpretare. Scopul oricărei interpretări a normelor este de a asigura unitatea și înțelegerea corectă a conținutului și sensului lor autentic pentru o ulterioară aplicare uniformă în practică. În acest context, Curtea Constituțională în Hotărîrea nr. 2 din 20.01.2015 pentru interpretarea articolului 1 alin. (3) combinat cu articolele 69 și 70 din Constituția Republicii Moldova, a invocat cu titlu de principiu că „[...] o normă trebuie interpretată în sensul în care permite aplicarea ei, și nu în sensul în care se exclude aplicarea ei.” (§ 118).
Procuratura Anticorupție	22.	La alin. (4) al art. 5 din proiectul de lege, autorul a expus următorul conținut:	Se acceptă

		„(4) În exercitarea acestor atribuții, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale se asigură că bunurile confiscate în proceduri penale vândute nu sunt răscumpărate direct sau indirect de persoanele condamnate, rudele sau asociații acestora. Măsurile specifice împotriva răscumpărării sunt stabilite prin Regulamentul de aplicare a legii”. Din perspectiva Procuraturii Anticorupție alineatul menționat ar putea fi reformulat, astfel încât să fie suficient de clar și concis cu referire la înțelegerea și întinderea noțiunilor de „rude” și „asociați” ai persoanelor condamnate. Totodată, raportarea subiecților interdicțiilor de răscumpărare doar la persoana condamnatului, lasă neacoperite de câmpul de acțiune, asumat prin scopul declarat la alin. (1) al prezentului proiect de lege, situațiile în care instanțele de judecată, din varii motive, ar dispune confiscarea bunurilor în lipsa unei condamnări efective a persoanei atrase la răspundere penală, cum ar fi de exemplu: cazurile în care fapta persoanei constituie o contravenție, ori a intervenit termenul de prescripție atragerii la răspundere penală, decesul făptuitorului, amnistia, etc. Prin urmare, interdicțiile date ar trebui să vizeze rudele și asociații persoanei față de care instanța a dispus aplicarea măsurilor de siguranță confiscarea specială sau, după caz, confiscarea extinsă. Cu titlu de remarcă, întru respectarea prevederilor art. 54 din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 <i>cu privire la actele normative</i>,	Articolul 6 (anterior articolul 5) alineatul (4) va avea următorul cuprins: „(4) Este interzisă răscumpărarea directă sau indirectă a bunurilor confiscate prevăzute la art. 4 lit. a)-c) de către persoana de la care au fost confiscate, soțul, rudele și afinii acestuia până la gradul IV inclusiv sau persoanele asociate acestora.”
--	--	---	---

		din textul alin. (4) al art. 5 din proiectul de lege dezbătut urmează a fi exclus cuvântul „vândute”. Așadar, ținând cont de sugestiile relevante, propunem autorului de a revizui conținutul normei citate din proiectul de lege, astfel ca sensul prevederii date să fie clar pentru destinatari, pentru a evita eventualele contradicții și pentru a nu crea interpretări eronate și neuniforme în procesul de implementare în practică.	
Procuratura Generală	23.	La articolul 5 alineatul (4) din proiect autorul indică că: „În exercitarea acestor atribuții, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale se asigură că bunurile confiscate în proceduri penale vândute nu sunt răscumpărate direct sau indirect de persoanele condamnate, rudele sau asociații acestora”. Potrivit notei de fundamentare reglementarea acestei norme este justificată de necesitatea prevenirii răscumpărării activelor de către persoanele de la care au fost confiscate, având în vedere și recitalul (40) al Directivei (UE) 2024/1260. Totodată, în nota de fundamentare este explicat că prin „asociați” se are în vedere persoanele care au legătură strânsă, fie de natură profesională, fie personală, cu cei condamnați. Aceste legături pot include parteneri de afaceri, colegi, prieteni apropiați sau orice altă persoane care are o relație de colaborare sau de sprijin cu persoanele condamnate.	Se acceptă A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 24 din sinteză

		Deși achiesăm la dezideratul autorului de a lua măsuri în vederea asigurării ca bunurile confiscate în proceduri penale vândute să nu fie răscumpărate, fie direct fie indirect, de către persoanele condamnate totuși, în considerarea prevederilor art.54 alin. (1) din Legea 100/2017 cu privire la actele normative potrivit cărora „Textul proiectului actului normativ trebuie să fie expus într-un limbaj simplu, clar și concis”, propunem autorilor a indica în proiect (la art.2 sau la art.6) a noțiunii sau înțelesului expresiei „asociații persoanelor condamnate”, astfel încât destinatarii legii să cunoască cu certitudine care sunt persoanele asociate persoanelor condamnate. Or, respectarea criteriilor obligatorii pentru adoptarea actelor normative concură la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesare.	
Serviciul Prevenire și Combaterea Spălării Banilor	24.	Cu referire la sintagma „<i>asociații acestora</i>” de la art. 5 alin. (4) din proiect, se propune înlocuirea expresiei date cu noțiunea juridică de „<i>persoane asociate</i>”, categorie juridică utilizată de legiuitor la art. 6 din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale, or formularea existentă este confuză și creează o similitudine nejustificată cu noțiunea de „<i>asociat</i>” în sensul art. 245 Cod civil, art. 11 din Legea nr. 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată sau al Legii nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni.	Se acceptă Termenul de “asociați” urmează a fi înlocuit pentru claritate cu termenul de “persoane asociate” care are un înțeles stabilit prin art. 6 din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale. Articolul 3 (anterior articolul 2) se completează cu noțiunea de „persoană asociată” avînd următorul conținut: „<i>persoană asociată</i> – orice persoană fizică care:

			a) este sau a fost în ultimii zece ani beneficiar efectiv al unei persoane juridice de comun cu persoana de la care au fost confiscate bunurile, soțul, rudele sau afinii acestuia până la gradul IV, inclusiv; b) are sau a avut în ultimii zece ani beneficii financiare de la persoana de la care au fost confiscate bunurile sau din partea unei persoane juridice al cărei beneficiar efectiv a fost sau este persoana de la care au fost confiscate bunurile, soțul, rudele sau afinii acestuia până la gradul IV, inclusiv; c) este sau a fost în ultimii zece ani administrator, gestionar efectiv, fondator ori deținător al unor acțiuni sau cote-părți ale unei persoane juridice al cărei beneficiar efectiv a fost sau este persoana de la care au fost confiscate bunurile, soțul, rudele sau afinii acestuia până la gradul IV, inclusiv; d) a înregistrat sau înregistrează pe numele său ori a acordat sau acordă suport la înregistrarea pe numele persoanelor terțe a unor drepturi, a unor bunuri imobile sau mobile, a unor persoane juridice care aparțineau sau aparțin persoanei de la care au fost confiscate bunurile, soțul, rudele sau afinii acestuia până la gradul IV, inclusiv.”
--	--	--	--

Agencia Proprietății Publice	25.	Potrivit recitalului (40) din Directiva (UE) 2024/1260 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor, statele membre sunt încurajate să ia măsurile corespunzătoare pentru a împiedica dobândirea bunurilor, în mod direct sau indirect, în timpul înstrăinării acestora în temeiul unui ordin de confiscare, de către persoanele condamnate în cadrul procedurilor penale în care bunurile au fost indisponibilizate. În acest sens, la articolul 5 alineat (4) din proiectul de lege, se propune de revăzut necesitatea de asigurare că bunurile confiscate în proceduri penale vândute nu sunt răscumpărate, direct sau indirect, de rudele sau asociații persoanelor condamnate, în contextul în care le dobândesc cu respectarea procedurilor și prevederilor legale.	Se acceptă A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 22 și 24 din sinteză.
Ministerul Finanțelor	26.	2) La fel, considerăm inoportună includerea în proiect a art. 5 cu privire la preluarea și valorificarea corpurilor delictive și a bunurilor confiscate în proceduri penale, și anume conferirea atribuției respective Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale. În acest sens, evidențiem că însăși procedura de executare a hotărârilor judecătorești cu privire la confiscarea specială sau confiscarea extinsă a bunurilor este conferită, conform proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (perfecționarea mecanismului de confiscare a bunurilor infraționale) (număr unic 228/MJ/2024), Serviciului Fiscal de Stat. Astfel, în scopul	Se acceptă În contextul Legii nr. 35/2025, urmează ca în cuprinsul articolului 6 (anterior articolul 5) „Agenția de de Recuperare a Bunurilor Infraționale” să se substituie cu „Serviciul Fiscal de Stat”. Totodată, alineatul (1) se va expune în următoarea redacție: „(1) Serviciul Fiscal de Stat întreprinde toate acțiunile necesare pentru bunurile confiscate prevăzute la art. 4 lit. a)-c) în vederea preluării, evaluării, înregistrării drepturilor de

			parcurgerii unei proceduri consecutive și logice, este rațional ca această atribuție să rămână în sarcina Serviciului Fiscal de Stat. Mai mult ca atât, evidențiem că în temeiul prevederilor art. 4 alin. (9) lit. a) din Legea nr. 408/2001 pentru punerea în aplicare a titlului V din Codul fiscal, în conformitate cu care până la intrarea în vigoare a legislației respective, Serviciul Fiscal de Stat, suplimentar la atribuțiile prevăzute de legislația fiscală, exercită atribuțiile privind organizarea evidenței, evaluării și vânzării bunurilor confiscate, a bunurilor fără stăpân, a bunurilor sechestrate perisabile sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor delictive, a bunurilor trecute în proprietatea statului cu drept de succesiune și a comorilor, a fost adoptată Hotărârea Guvernului nr. 972/2001 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de evidență, evaluare și vânzare a bunurilor confiscate, fără stăpân, sechestrate ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor.	proprietate, administrării, vânzării sau, după caz, distrugerii, conform procedurii stabilite de Guvern.” În plus, art. 8 (anterior articolul 7) alin. (4) și alin. (8) se exclud din proiect.
Articolul 6. Transparența informațiilor cu privire la bunurile confiscate în proceduri penale (1) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale publică pe pagina sa web informații actualizate despre fiecare bun confiscat în proceduri penale, pasibil utilizării în scopuri	Serviciul Prevenire și Combaterea Spălării Banilor	27.	Se propune clarificarea categoriei juridice de „<i>bun confiscat pasibil utilizării în scopuri sociale sau în interes public</i>”, utilizată de autor la art. 6 alin. (1) din proiect, pentru determinarea clară a modului și etapei de stabilire a bunurilor confiscate care pot fi supuse procedurii de utilizare în scopuri sociale sau în interes public și care sunt bunurilor exceptate. La fel, cu referire la textul art. 6 alin. (1) din proiect, se propune înlocuirea termenilor cu caracter echivoc de „<i>situația juridică</i>” și „<i>amplasament</i>”, cu alte	Se acceptă parțial Articolul 7 (anterior articolul 6) alineatul (1) va avea următorul cuprins : „(1) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale publică pe pagina sa web informații actualizate despre fiecare bun confiscat prevăzut la art. 4 lit. a)-c), eligibil utilizării în scopuri sociale sau în interes public, cuprinzând tipul, valoarea acestuia, precum și alte date relevante.”

sociale sau în interes public, cuprinzând situația juridică, hotărârea judecătorească definitivă de confiscare, amplasament, fotografii, data trecerii în proprietatea statului, precum și alte date relevante. Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale informează Ministerul Justiției despre publicarea fiecărui anunț în parte. (2) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale realizează campanii de informare publică, inclusiv în parteneriat cu organizații necomerciale, privind oportunitățile de reutilizare a bunurilor confiscate în proceduri penale și modalitatea de elaborare a cererilor de utilizare.			noțiuni caracteristice bunurilor imobile utilizate de legiuitor în conținutul Legii nr. 1543/1998 cadastrului bunurilor imobile, cele de „ <i>înscrierile din Registrul bunurilor imobile privind dreptul de proprietate, drepturile reale și alte grevări</i> ” și „ <i>locul amplasării</i> ”.	
	Serviciul Prevenire și Combaterea Spălării Banilor	28.	Suplimentar, se propune precizarea procedurii de publicare a hotărârii judecătorești definitive de confiscare, prin indicarea exactă a părților din actul de dispoziție care urmează a fi publicat, și anume, sentința integrală sau doar partea dispozitivă și a detaliilor privind numărul și data adoptării hotărârii judecătorești (cea a rămânerii definitive). La fel, pentru asigurarea caracterului explicit și previzibil al normei, se propune completarea cu termenul exact în care Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale urmează să informeze Ministerul Justiției despre publicarea anunțului, de exemplu „ <i>în termen de 5 zile</i> ”.	Precizare Termenii sunt suficienți de clari pentru a asigura o aplicare unitară. Termenul “hotarare judecatoresca definitiva” se referă toate elemente unei hotărâri. Dacă inițiatorul dorea doar o anumită parte dintr-o hotărâre formula textul în consecință. Termenul de publicare depinde de finalizarea procedurilor de înregistrarea și luare în posesie a bunului.
		29.	În continuare, se constată că, art. 6 alin. (2) din proiect reprezintă o normă imperativă care obligă Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale să organizeze campanii de informare publică, însă pentru asigurarea caracterului explicit și previzibil al obligației instituite de autor în sarcina Agenției, se propune completarea dispoziției cu periodicitatea minimă a acestor campanii, numărul acestora pe parcursul unui an calendaristic, sau expunerea altor criterii care ar facilita determinarea conduitei pe care ar urma să o adopte Agenția.	Precizare Îndeplinirea obligației de a organiza campanii de informare depinde de resursele bugetare alocate, de aceea nu pot fi impuse prin lege un număr minim de campanii. Mai mult, în ipoteza în care nu ar exista bunuri eligibile de a fi utilizate în scopuri sociale sau în interes public, există riscul ca să nu poată fi realizate campanii de informare, iar în consecință s-ar încălca dispozițiile

				legale. De aceea este necesar ca la acest compartiment să existe o flexibilitate.
		30.	La fel, sintagma „ <i>modalitatea de elaborare a cererilor de utilizare</i> ”, se propune a fi înlocuită cu o altă formulare mai potrivită din punct de vedere semantic, și anume, „ <i>modul de întocmire a cererilor de utilizare</i> ”. În același sens, se propune ca rigorile de formă și conținut a cererii de utilizare a bunurilor confiscate să fie prevăzute în Regulamentul elaborat în aplicarea Legii, iar organizațiile necomerciale ar urma să fie informate despre modul de completare a cererii, pentru a exclude posibilitatea de interpretare extensivă și defavorabilă a normei.	Se acceptă parțial La articolul 7 (anterior articolul 6) alineatul (2), cuvintele „și modalitatea de elaborare a cererilor de utilizare” au fost excluse din proiect.
Articolul 7. Utilizarea în scopuri sociale sau în interes public a bunurilor confiscate în proceduri penale (1) Bunurile confiscate în proceduri penale, cu excepția celor prevăzute la art. 5 alin. (3), pot fi transmise cu titlu gratuit în proprietate sau în folosință autorităților și instituțiilor publice ori pot fi transmise în folosință în baza unor contracte organizațiilor necomerciale pentru a fi utilizate pentru obiective de natură socială, de interes	Procuratura Generală	31.	La articolul 7: 4.1. Potrivit alineatului (1) a al art. 7 (din proiect): „Bunurile confiscate în proceduri penale, cu excepția celor prevăzute la art. 5 alin. (3), pot fi transmise cu titlu gratuit în proprietate sau în folosință autorităților și instituțiilor publice ori pot fi transmise în folosință în baza unor contracte organizațiilor necomerciale pentru a fi utilizate pentru obiectivele de natură socială, de interes public, sau în raport cu obiectul lor de activitate, după caz”. Potrivit notei de fundamentare la acest aspect este argumentat că: „Articolul 7 al proiectului de lege stabilește procedura de utilizare în scopuri sociale sau în interes public a bunurilor confiscate. Ministerul Justiției realizează evaluarea cererilor de utilizare a bunurilor mobile și imobile și efectuează	Nu se acceptă Bunurile confiscate în proceduri penale sunt bunuri ale domeniului privat al statului, conform art. 4 alin. (2) și (3), art. 9 și art. 10 din Legea nr. 29/2018 și art. 471 din Codul civil. Astfel, conform art. 6 alin. (1), aceste bunuri sunt alienabile. Termenul proprietate din acest alineat se referă la posibilitatea trecerii bunurilor din proprietatea statului în proprietatea privată a autorităților sau a instituțiilor publice.

public, sau în raport cu obiectul lor de activitate, după caz. (2) Autoritățile și instituțiilor publice sau organizațiile necomerciale pot înainta cerere de utilizare în scopuri sociale sau în interes public a bunurilor confiscate în proceduri penale. Cererile de utilizare se transmit Ministerului Justiției, în termen de 90 de zile de la publicarea informațiilor prevăzute la art. 6 alin. (1). (3) În baza regulamentului de aplicare a legii, Ministerul Justiției evaluează toate cererile de utilizare primite și dispune transmiterea bunului confiscat în proceduri penale solicitantului clasat pe primul loc. (4) Ministerul Justiției întreprinde acțiuni de transmitere a bunului imobilului confiscat în proceduri penale în proprietate sau în folosință autorităților și instituțiilor		procedura de transmitere efectivă. Ulterior, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale monitorizează modul de utilizare, comunică rezidatele monitorizării Ministerului Justiției și publicului. Acest articol transpune buna practică internațională de stabilire a reutilizării sociale a imobilelor ca primă opțiune, dar și cea de asigurare a transparenței și competiției între potențialii beneficiari.” Astfel, având în vedere formularea propusă și argumentarea din nota de fundamentare distingem și situația în care Ministerul Justiției în urma evaluării cererilor de utilizare a bunurilor, va transmite gratuit în folosință sau proprietatea autorităților și instituțiilor publice, a bunurilor imobile confiscate în urma procedurilor penale care au trecut în proprietatea statului în urma unei hotărâri judecătorești definitive în materie penală. Este de menționat că nu achiesăm soluției propuse de autor, ante menționată având în vedere că aceasta contravine sau nu coroborează cu dispozițiile Legii nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice (în continuare Legea nr.29/2018) și Legii nr. 121/2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice (în continuare Legea nr. 121/2007). Astfel, potrivit art. 1 alin. (4) din Legea nr.29/2018: „Proprietatea publică se constituie din totalitatea bunurilor domeniului public și domeniului privat ce aparțin cu drept de proprietate statului și unităților administrativ-teritoriale, dreptul de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra acestora aparținând Guvernului	
--	--	---	--

publice ori în folosință organizațiilor necomerciale. (5) Finanțarea cheltuielilor de reabilitare și amenajare a bunurilor imobile confiscate în proceduri penale prevăzute la alin. (4) se realizează prin finanțări sau cofinanțări nerambursabile sau rambursabile de la bugetul de stat, din surse externe sau din surse proprii ale organizațiilor necomerciale. (6) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale monitorizează anual modul de utilizare a bunurilor imobile confiscate în proceduri penale prevăzute la alin. (4) de către organizațiile necomerciale și autoritățile și instituțiile publice și informează cu privire la rezultatul monitorizării Ministerul Justiției. Rezultatele monitorizării se comunică și public în raportul anual de activitate. (7) Dacă nici o cerere de utilizare nu satisface cerințele minime de calitate		sau autorităților deliberative ale administrației publice locale/autorității deliberative a administrației publice a unității teritoriale autonome Găgăuzia. ”, iar art.9 alin. (2) literele l) - o) din același act normativ reglementează că de domeniul public al statului țin și bunurile imobile ale Ministerului Apărării, ale Ministerului Afacerilor Interne, ale Serviciului de Informații și Securitate, ale Administrației Naționale a Penitenciarelor, inclusiv clădirile, edificiile și terenurile pe care acestea sînt amplasate, alte bunuri ce asigură capacitatea de apărare, securitatea statului și ordinea publică; clădirile, inclusiv încăperile izolate, și terenurile proprietate publică de stat în/pe care își desfășoară activitatea instituțiile publice din sfera științei și inovării, instituțiile publice de învățămînt, inclusiv căminele studențești ale acestora; clădirile, inclusiv încăperile izolate, și terenurile proprietate publică de stat în/pe care își desfășoară activitatea instituțiile medico-sanitare publice republicane, terenurile stațiunilor balneare și ale obiectivelor sportive de interes public național; clădirile și terenurile proprietate publică de stat în/pe care își desfășoară activitatea teatrele, bibliotecile naționale, muzeele, inclusiv colecțiile de artă ale acestora, declarate de interes public național...ș.a.; Totodată, potrivit art. 5 alin. (4) lit. a) și b) din Legea nr. 29/2018: „Bunurile domeniului public: a) pot fi administrate/gestionate de autoritățile administrației publice centrale și locale, de autoritățile/instituțiile bugetare, de autoritățile/instituțiile publice cu autogestiune, de	
--	--	--	--

sau nu au fost depuse cereri de utilizare pentru bunul prevăzut la art. 6 alin. (1), Ministerul Justiției dispune Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale vânzarea acestuia, în condițiile stabilite de Guvern. (8) Dacă Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale nu reușește vânzarea bunului imobil confiscat în proceduri penale după două proceduri, acesta îl transmite spre administrare Agenției Proprietății Publice.		întreprinderile de stat/municipale, iar în cazurile prevăzute expres de lege - de societățile comerciale; b) pot fi transmise în administrare, gestiune, concesiune, comodat sau locațiune/arendă în condițiile Legii nr. 121/2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice sau ale altor legi speciale.”. În aceeași ordine de idei, potrivit art. 10 alin. (1)-(4) din Legea nr. 121/2007: „Bunurile domeniului public fac obiectul exclusiv al proprietății publice. Circuitul civil al acestor bunuri este interzis, cu excepția cazurilor prevăzute de lege. Bunurile domeniului public sînt inalienabile, insesizabile și imprescriptibile, în particular: a) nu pot fi înstrăinate, nici prin privatizare sau depunere în capitalul social al unei persoane juridice; b) nu se pot constitui obiect al gajului sau al unei alte garanții reale;c) nu pot fi supuse urmăririi silite, nici chiar în cazul insolvenței persoanei juridice care le gestionează; d) dreptul de proprietate asupra lor nu se stinge prin neuz; e) nu pot fi dobîndite de persoane fizice sau juridice prin uzucapiune. Bunurile domeniului public pot fi gestionate de autoritățile administrației publice centrale și locale, de instituțiile publice, de întreprinderile de stat/municipale și, în cazurile prevăzute expres de lege, de societățile comerciale. Bunurile domeniului public pot fi folosite numai la destinație și nu pot fi transmise în comodat persoanelor fizice sau persoanelor juridice cu capital privat.	
---	--	---	--

			Prin urmare, cu referire la bunurile imobile confiscate considerăm că pot fi reutilizate, în special în scopul utilizării ca sediu principal sau secundar pentru instituțiile/autoritățile publice sau transformarea acestui imobil în centrul de asistență pentru grupuri vulnerabili, pentru victime a infracțiunii, sau ca sedii pentru funcționarea unor servicii sociale acordate organizațiilor necomerciale...ș.a. În acest sens, Directiva (UE) 2024/1260 nu definește ca atare reutilizarea socială dar oferă exemple de măsuri în acest sens cum ar fi: „Reutilizarea în scopuri sociale a bunurilor confiscate transmite societății un mesaj concret în general cu privire la importanța unor valori precum justiția și legalitatea, reafirmă prevalența statului de drept în comunitățile afectate mai direct de criminalitatea organizată și consolidează rezidența acestor comunități față de infiltrarea criminalității în structura socială și economică, așa cum s-a observat în respectivele state membre care au adoptat deja astfel de măsuri de reutilizare în scopuri sociale. Prin urmare, statele membre sunt încurajate să ia măsurile necesare pentru a permite ca bunurile confiscate să fie utilizate în interes public sau în scopuri sociale, astfel încât să fie posibil ca bunurile confiscate să fie păstrate ca bunuri ale statului în scopul justiției, al asigurării respectării legii, al asigurării serviciilor publice, în scop social ori în scop economic sau să fie transferate autorităților din municipalitatea sau regiunea în care acestea sunt situate, pentru ca aceste autorități să le poată utiliza în astfel de	
--	--	--	---	--

			scopuri, inclusiv atribuirea lor unor organizații care desfășoară activități de interes social. Utilizarea bunurilor confiscate în astfel de scopuri nu aduce atingere autonomiei bugetare a statelor membre”. Astfel, având în vedere circumstanțele de fapt și de drept expuse supra considerăm judicios ca proiectul să cuprindă dispoziții speciale cu referire la regimul juridic al bunurilor imobile confiscate în proceduri penale și anume că bunurile imobile confiscate în proceduri penale trec în proprietatea statului (în domeniul public), dar pot fi transmise, cu titlul gratuit, pentru folosință (administrare/gestionare) autorităților/instituțiilor publice sau organizațiilor necomerciale pentru a fi utilizate pentru obiective de natură socială și de interes public.	
	Procuratura Generală	32.	La art. 7 alin. (1) propunem autorului a exclude textul „sau în raport cu obiectul lor de activitate, după caz” ca fiind neclar și care poate crea interpretări. Astfel, atât din textul Directivei (UE) 2024/1260 cât și din scopul proiectului (luând în considerație și nota de fundamentare) deducem că reutilizarea bunurilor confiscate înseamnă transmiterea cu titlu gratuit a bunurilor confiscate sau a sumelor provenite din infracțiuni pentru a fi folosite doar în interes public sau în scopuri sociale de către instituții/autorități publice și organizațiile comerciale, iar textul „sau în raport cu obiectul lor de activitate, după caz”, în special având la mijloc conjuncția „sau” ar putea fi	Se acceptă parțial Suplimentar opiniei autorului proiectului de la pct. 73 din sinteză, se impune ca articolul 8 (anterior articolul 7) alin. (1) să se expună în următorul cuprins: „(1) Bunurile confiscate prevăzute la art. 4 lit. a)-c), cu excepția celor prevăzute la art. 6 alin. (3), pot fi transmise cu titlu gratuit în proprietate sau în folosință gratuită autorităților și instituțiilor publice pentru a fi utilizate în interes public ori pot fi transmise în folosință gratuită în baza unor contracte persoanelor sau entităților prevăzute la

		interpretat că organizațiile necomerciale ar putea folosi bunul confiscat cu titlul gratuit și în alte scopuri decât cel de interes public și scopuri sociale.	art. 2 alin. (1) pentru a fi utilizate în scopuri sociale. Utilizarea în scopuri sociale sau în interes public a bunurilor confiscate prevăzute la art. 4 lit. a)-c) este decisă de către Comisia pentru gestionarea bunurilor confiscate (în continuare – Comisia), în modul și condițiile prevăzute de Guvern.”
Uniunea Avocaților din Moldova	33.	Art. 7 alin. (1), propunem limitarea aplicării dispoziției date doar în privința organizațiilor necomerciale care au statutul de utilitate publică, deoarece norma juridică dată permite transmiterea în folosință organizațiilor necomerciale a bunurilor confiscate pentru a fi utilizate în raport cu obiectul lor de activitate. De asemenea, propunem să se specifice dacă în acest caz o astfel de transmitere în folosință este gratuită sau oneroasă.	Se acceptă parțial La articolul 8 (anterior artciolul 7) alineatele (1) și (5) (după renumerotare), în ambele locuri, după cuvintele „în folosință” se completează cu cuvântul „gratuită” Totodată menționăm că, intenția este ca toate organizațiile necomerciale, dar și alte persoane fizice să aibă acces la acest mecanism, criteriile de acordare fiind competitive.
Uniunea Avocaților din Moldova	34.	La alin. (2) art. 7 propunem revizuirea termenului limită pentru depunerea la Ministerului Justiției a cererilor de utilizare în scopuri sociale sau în interes public a bunurilor confiscate în proceduri penale. Considerăm rezonabil ca legea trebuie doar să stipuleze un termen minim garantat în cadrul căruia entitățile interesate să poată depună cererile, însă Ministerul Justiției să dispună conform regulamentului de aplicare a legii de dreptul de a stabili și un alt termen mai mare, inclusiv cu dreptul de a prelungi acest termen în funcție de circumstanțe.	Se acceptă Articolul 8 (anterior articolul 7) alineatul (2) se completează cu următoarea propoziție: „Termenul de transmitere a cererilor de utilizare poate fi prelungit în funcție de circumstanțe.”.

Procuratura Generală	35.	La art. 7 alin. (2) propunem a fi corectată eroarea materială și cuvântul „instituțiilor” urmează a fi substituit cu cuvântul „instituțiile”.	Se acceptă La articolul 8 (anterior articolul 7) alin. (2) cuvântul „instituțiilor” se substituie cu cuvântul „instituțiile”.
Procuratura Generală	36.	Cu referire la art. 7 alin. (3) propunem autorului a dezvolta în proiectul de lege în baza căror criterii Ministerul Justiției va evalua cererile de utilizare și va dispune transmiterea bunului confiscat solicitantului „clasat pe primul loc”. Deși va fi adoptat un Regulament de aplicare a legii unde în detaliu va fi reglementată procedura totuși considerăm judicios și necesar a reglementa criteriile în lege ulterior acestea urmând a fi detaliate în Regulament. În context, în conformitate cu art. 102 din Constitutie, art. 44 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative, art. 37 din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, hotărârile Guvernului se adopta pentru exercitarea atribuțiilor constituționale și a celor ce decurg din Legea cu privire la Guvern, precum și pentru organizarea executării legilor. În aceeași ordine de idei, urmând jurisprudenței Curții Constituționale, că actul normativ subordonat legii nu poate conține norme primare, iar conținutul actului normativ urmează să fie în strictă corespundere cu normele și scopul legii sau ale actului normativ superior și nu poate introduce reglementări noi, altele decât cele stabilite de lege sau actul superior. De asemenea, actul normativ nu poate interveni în domenii nereglementate de lege. Actele Guvernului sunt	Se acceptă La articolul 8 (anterior articolul 7) alineatul (3) va avea următorul cuprins: „(3) Comisia evaluează pe baze competitive și transparente toate cererile de utilizare primite în baza criteriilor menționate la alin. (4) și dispune transmiterea bunului confiscat solicitantului clasat pe primul loc. Procedura și modul de verificare a eligibilității și conformității cererilor de utilizare, precum și procedurile de transmitere a bunului confiscat este stabilit de Guvern.” se completează cu alineatul (4), cu renumerotarea alineatelor, având următorul cuprins: „(4) Cererile de utilizare conforme și eligibile sunt evaluate pe baza următoarelor criterii relevante, în funcție de bunul confiscat și solicitanți: a) experiența națională și/sau internațională în domeniu a solicitantului; b) relevanța cererii de utilizare față de nevoile grupurilor țintă vizate; c) relevanța cererii de utilizare în raport cu documentele strategice

		acte complementare, ce dezvoltă și concretizează dispozițiile legii. Astfel, în situația în care criteriile generale (în baza cărora Ministerul Justiției va examina cererile de utilizare și va transmite în proprietate sau folosință bunul confiscat) nu vor fi reglementate în lege ci vor fi stabilite doar în Regulament poate determina exercitarea unor atribuții excesive de reglementare de către organul executiv (Guvernul), fapt care poate periclita coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice. În aceeași ordine de idei, având în vedere raționamentele descrise în pct.4.1. din prezentul aviz considerăm oportun a descrie în mod special și separat modalitatea transmiterii bunurilor imobile confiscate în baza unor criterii obiective reglementate în lege spre exemplu: amplasarea imobilului, starea tehnică a imobilului, destinația actuală, data primirii cererii de utilizare de la autorități/instituții, situația financiară a solicitantului, necesitatea unui sediu pentru solicitant...etc.	aferente domeniului de utilizare, existente la nivel național, regional, local și instituțional; d) metodologia de utilizare și activitățile propuse; e) riscurile legate de utilizarea bunului confiscat; f) disponibilitatea și strategia de atragere a resurselor materiale necesare pentru amenajarea și întreținerea bunului confiscat prevăzut la art. 4 lit. a)-c); g) modalitățile de comunicare a rezultatelor obținute prin utilizarea bunului confiscat.”
Procuratura Anticorupție	37.	La alin. (3) al art. 7 din proiect autorul a desemnat Ministerul Justiției cu atribuții de evaluare a cererilor de utilizare a bunurilor confiscate în proceduri penale, desemnare a câștigătorului și transmitere a acestor bunuri, însă propunerea pe care o formulăm e ca în textul legii să fie prevăzute expres mecanisme competitive și transparente de selecție a beneficiarilor reutilizării activelor confiscate, dar și să fie analizată	Se acceptă parțial Suplimentar opiniei autorului proiectului de la pct. 36 din sinteză, menționăm că, atribuirea utilizării bunurilor confiscate este o procedură de selecție, nu una litigioasă. Scopul este de a identifica cei mai potriviți beneficiari, nu de a rezolva dispute.

		posibilitatea de a reglementa procedura de soluționare a eventualelor contestații ce ar putea parveni din partea competitorilor.	Introducerea unei proceduri de contestare ar putea duce la întârzieri semnificative. Acest lucru ar crește riscul ca bunurile să se deterioreze, să își piardă valoarea sau să devină irelevante, contrar scopului legii. Or, o procedură de contestare complexă ar putea împiedica realizarea acestui obiectiv. Mai mult ca atât, selectarea beneficiarilor se va baza pe criterii transparente și bine definite, reducând astfel posibilitatea apariției contestațiilor. De altfel, în loc de o procedură de contestare formală, se poate opta pentru un mecanism de feedback și clarificare, care să permită solicitanților să înțeleagă deciziile luate, fără a întârzia procesul. Respectiv, atribuirea bunului confiscat trebuie să asigure o procedură rapidă și eficientă în conformitate cu scopul legii.
Uniunea Avocaților din Moldova	38.	La art. 7 alin. (3) sintagma „clasat pe primul loc” nu stabilește în mod cert dacă este vorba despre un concurs al cererilor, proces de selecție public, în baza unor criterii obiective, sau despre un clasament în baza unor alte circumstanțe, de exemplu prima cerere depusă, prima din listă conform ordinii alfabetice. De asemenea, se va preciza dacă cererile autorităților	Se acceptă A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 36 din sinteză.

		publice vor fi examinate cu prioritate față de cele ale organizațiilor necomerciale, sau nu.	
Ministerul Afacerilor Interne	39.	La art. 7 alin. (3), precum și în restul textului proiectului de lege unde se folosește expresia „ <i>în baza regulamentului de aplicare a legii</i> ”, se propune utilizarea expresiei „ <i>în baza regulamentului aprobat de Guvern</i> ”. Potrivit art. 14 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, <i>hotărârea Guvernului este un act care se adoptă de către Guvern pentru organizarea executării legilor. Hotărârea Guvernului cu caracter normativ poate conține, după caz, regulamente, instrucțiuni, reguli, metodologii, standarde.</i> Astfel, având în vedere că punerea în aplicare a legii se va realiza printr-un Regulament, expresia potrivită pentru respectarea intenției autorului reprezintă „ <i>în baza regulamentului aprobat de Guvern</i> ”.	Se acceptă A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 36 din sinteză
AO „Institutul pentru Politici și Reforme Europene” (IPRE)	40.	Art. 7 alin. (3) – acest articol face referire la evaluarea cererilor de utilizare de către Ministerul Justiției. Totuși, proiectul de lege nu prevede criteriile de selecție a beneficiarului, inclusiv criteriile competitive între beneficiari potențiali sau cerințele minime pe care trebuie să le întrunească un beneficiar potențial pentru a i se putea atribui un bun cu titlu gratuit (de exemplu: experiența deținută, domeniul de activitate, activitățile desfășurate etc.). Lipsa unor criterii de evaluare a cererilor periclitează caracterul transparent și competitiv al procesului de selecție finală. În acest sens, considerăm necesară detalierea acestor aspecte fie în proiectul de lege,	Se acceptă Suplimentar opiniei autorului proiectului de la pct. 32, 37 și 46 din sinteză, menționăm că atribuțiile Ministerului Justiției în baza proiectului a fost „transferate” Comisiei pentru gestionarea bunurilor confiscate, prevăzută în articolul 8 (anterior articolul 7) alin. (1).

		fie alternativ, prin prevederea că stabilirea criteriilor va fi realizată în baza unui regulament pentru a evita lipsa meritocrației.	
AO „Institutul pentru Politici și Reforme Europene” (IPRE)	41.	De asemenea, nu există o delimitare clară a atribuțiilor Ministerului Justiției și ARBI, conform prevederilor art. 5 alin. (1) și art. 7 alin. (3) și alin. (4) din proiectul de lege, care par să conțină unele aspecte contradictorii.	Precizare A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 26 și 36 din sinteză, unde se observă o delimitare clară a atribuțiilor diferitor autorități și instituții publice.
Uniunea Avocaților din Moldova	42.	La alin. (4) art. 7 considerăm greșită transmiterea în proprietate a bunului imobil confiscat în proceduri penale în proprietate sau în folosință autorităților și instituțiilor publice, deoarece aceste bunuri deja se află în proprietatea statului, fiind anterior înregistrate de ARBI în registrul de publicitate corespunzător, iar bunurile proprietate publică se transmit autorităților sau instituțiilor publice în gestiune, conform Legii nr. 121/2006. Mai mult, norma juridică analizată nu se referă și la bunurile mobile confiscate în proceduri penale, care, la fel, ar putea fi transmise în gestiune autorităților sau instituțiilor publice.	Nu se acceptă A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 31 din sinteză.
Serviciul Prevenire și Combaterea Spălării Banilor	43.	Cu referire la prevederile art. 7 alin. (4) din proiect, se propune reformularea acestora și determinarea exactă al sensului și efectelor care urmează să le producă, or nu poate fi dedus din sensul acestora, care sunt acțiunile ce urmează a fi întreprinse de Ministerul Justiției. La fel, din motiv că, dispoziția alineatului (4) al articolului 7 din proiect, nu permite determinarea eventualelor consecințe în cazul expirării termenului de 90 de	Se acceptă A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 34 și 36 din sinteză.

		zile pentru depunerea cererii de utilizare și lipsa unor astfel de cereri din partea autorităților și instituțiilor publice sau a organizațiilor necomerciale, se propune ca articolul să facă referire la Regulamentul de aplicare a Legii, care urmează să descrie în mod cert și exact, care sunt acțiunile ce urmează a fi întreprinse în ordine consecutivă și logică de către Ministerul Justiției.	
Serviciul Prevenire și Combaterea Spălării Banilor	44.	Cât privește dispoziția art. 7 alin. (5) din proiect, nu poate fi determinat sensul exact al acesteia, și anume, nu poate fi stabilit cine din subiecții menționați de normă și la ce etapă urmează să își asume cheltuielile de reabilitare și amenajare, la fel cum nu este clar volumul acestor cheltuieli și modalitatea de acoperire a acestora, considerente din care se propune ca norma să facă trimitere la Regulamentul de aplicare a Legii, ce urmează să descrie în detalii corespunzătoare întreg procesul.	Precizare A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 80 din sinteză.
Uniunea Avocaților din Moldova	45.	La alin. (6) propunem schimbarea paradigmei de monitorizare a modului de gestiune/folosință a bunurilor confiscate, de la o monitorizare anuală efectuată de ARBI, cu informarea Ministerul Justiției despre rezultatul monitorizării și comunicarea publică prin raportul anual de activitate al ARBI, la o monitorizare efectuată în baza raportului anual al titularului dreptului de gestiune/folosință asupra bunului confiscat în proceduri penale, raport transmis ARBI și ministerului justiției și întocmit conform regulamentului de aplicare a legii.	Precizare De fapt ARBI va „verifica” modul de utilizare a bunurilor confiscate, iar modalitatea de verificare trebuie să asigure un grad de obiectivitate, având în vedere că bunurile confiscate vor transmise în folosință atât entităților de drept privat cât și entităților de drept public. Cu toate acestea, entitățile de drept public mai au mecanisme de verificare internă (auditul intern) și externă (auditul extern).

			Suplimentar a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 46 din sinteză.
Serviciul Prevenire și Combaterea Spălării Banilor	46.	Cu referire la art. 7 alin. (6) din proiect, se propune expunerea sintagmei „ <i>monitorizează anual</i> ” în următoarea redacție „ <i>monitorizează și verifică anual</i> ”, or monitorizarea presupune un proces continuu, iar termenul de „ <i>anual</i> ” semnifică o anuitate sau o periodicitate de o dată pe an, astfel fiind creată o disonanță între acești doi termeni care comportă sensuri diferite. O altă opțiune care ar putea fi luată în calcul de către autor, ar fi înlocuirea termenului „ <i>monitorizează</i> ” cu sintagma „ <i>verifică modul de utilizare</i> ”. Cât privește ultima propoziție din alineatul (6) al articolului 7, se propune înlocuirea acestuia cu următoarea propoziție „ <i>Rezultatele monitorizării se includ în raportul anual de activitate a Agenției și se publică suplimentar pe pagina web a instituției</i> ”.	Se acceptă parțial Articolul 8 (anterior articolul 7) alineatul (5) (după renumerotare) se redă în următoarea redacție: „(5) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale verifică anual modul de utilizare a bunurilor confiscate prevăzute la art. 4 lit. a)-c) de către solicitantii cărora li s-au atribuit acestea și informează Comisia cu privire la rezultatul acestora. Rezultatele privind modul de utilizare a bunurilor confiscate se includ în raportul anual de activitate a Agenției de Recuperare a Bunurilor Infraționale și se publică pe pagina sa web. În cazul în care bunul confiscat prevăzut la art. 4 lit. a)-c) transmis spre utilizare socială sau în interes public nu este utilizat corespunzător scopului pentru care a fost atribuit, Comisia întreprinde acțiuni de retragere a dreptului de folosință, conform procedurilor stabilite de Guvern.”

AO „Institutul pentru Politici și Reforme Europene” (IPRE)	47.	La art. 7 alin. (6), deși este reglementată monitorizarea de către ARBI a modului de utilizare a bunurilor imobile confiscate de către organizațiile necomerciale și autoritățile/instituțiile publice, considerăm că este necesară reglementarea consecințelor în situația în care bunul transmis în folosință nu este utilizat corespunzător scopului pentru care a fost atribuit. Având în vedere faptul că bunurile pot fi atribuite unor entități care nu le folosesc conform scopului declarat, considerăm că proiectul de lege ar trebui să prevadă o procedură de recuperare a bunurilor de la beneficiarii care nu respectă condițiile atribuirii.	Se acceptă A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 46 din sinteză.
Serviciul Prevenire și Combaterea Spălării Banilor	48.	În continuare, cu referire la alineatul (7) al articolului 7, în scopul asigurării expunerii normei într-un limbaj simplu, clar și concis, care să excludă orice echivoc și să respecte în mod strict regulile gramaticale, se propune înlocuirea sintagmei „<i>nu satisface cerințele minime de calitate</i>” cu sintagma „<i>cererea nu corespunde criteriilor de formă și conținut stabilite în Regulamentul de aplicare a Legii</i>”.	Se acceptă parțial La articolul 8 (anterior articolul 7) alineatul (6) (după renumerotare) textul „satisface cerințele minime de calitate” se substituie cu textul „întrunește criteriile menționate la alin. (4)”.
Ministerul Muncii și Protecției Sociale	49.	Remarcăm faptul că art. 7, alin. (7) din proiectul de lege statuează anumite cerințe minime de calitate ale cererilor de utilizare în scopuri sociale sau în interes public, a bunurilor confiscate în proceduri penale. Respectiv, considerăm necesară stabilirea unor criterii clare de selecție, astfel încât procesul să fie transparent și echitabil. Aceste criterii ar putea include elemente precum numărul de	Se acceptă A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 36 și 48 din sinteză.

		beneficiari ai sectorului de protecției sociale și nevoile urgente, istoricul activităților, impactul asupra comunității, etc.	
Agencia Proprietății Publice	50.	Concomitent, reieșind din faptul că scopul proiectului urmărește stabilirea mecanismului de utilizare a bunurilor confiscate în scopuri sociale și interes public, precum și implementarea bunelor practici de reutilizare socială a acestora, la articolul 7 alineat (8) din proiectul de lege, considerăm oportun completarea după cuvântul “administrare” cu cuvintele “și valorificare”. În acest sens, se propune completarea proiectului de lege și notei de fundamentare cu aspecte privind modalitatea de valorificare a bunurilor imobile confiscate în proceduri penale, care se transmit Agenției Proprietății Publice, și de monitorizare ca aceste bunuri, în procesul valorificării, să nu ajungă, direct sau indirect, în proprietatea sau folosința persoanelor condamnate.	Precizare În contextul opiniei autorului proiectului de la pct. 51 din sinteza, dispozițiile alineatului (8) din articolul 8 (anterior articolul 7), au fost excluse din proiect.

Centrul Național Anticorupție	51.	4. La articolul 7, analizând per ansamblu conținutul acestuia, se constată o deficiență a asigurării transparenței și corectitudinii utilizării bunurilor confiscate în scopuri sociale sau în interes public. Confiscarea bunurilor ca urmare a unei proceduri legale are o componentă importantă de prevenire a criminalității și de restabilire a ordinii publice, iar utilizarea acestora pentru scopuri benefice poate contribui la binele societății. Totuși, este esențial să se monitorizeze constant modul în care aceste bunuri sunt utilizate, pentru a preveni abuzurile, utilizarea necorespunzătoare sau risipa resurselor care au fost confiscate. Directiva (UE) 2024/1260 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind recuperarea și confiscarea activelor, alineatul (40) prevede că, <i>"Statele membre sunt încurajate să ia măsurile corespunzătoare pentru a împiedica dobândirea bunurilor, în mod direct sau indirect, în timpul înstrăinării acestora în temeiul unui ordin de confiscare, de către persoanele condamnate în cadrul procedurilor penale în care bunurile au fost indisponibilizate."</i> Prin urmare, se impune detalierea anumitor măsuri specifice împotriva răscumpărării care urmează a se regăsi în Regulamentul de aplicare a legii. Articolul 7 al proiectului stabilește cadrul normativ pentru utilizarea în scopuri sociale sau în interes public a bunurilor confiscate în proceduri penale. Ministerul Justiției evaluează cererile de utilizare a bunurilor mobile și imobile	Se acceptă parțial În partea ce ține de articolul 8 (anterior articolul 7) alineatul (7), a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 40 și 46 din sinteză. Totodată, în contextul în care prin Legea nr. 35/2025 atribuțiile de executare a hotărârilor în materie penală au fost alocate Serviciului Fiscal de Stat, dispozițiile articolului 8 (anterior articolul 7) alineatul (8), se exclude din proiect. Referitor la propunerea de a adăuga un alineat nou care impune beneficiarilor obligația de a raporta anual cu privire la utilizarea bunurilor transmise, este redundantă și contraproductivă. Cadrul actual, prin care ARBI are responsabilitatea de monitorizare și dreptul de a solicita informații/inspecta, este suficient pentru a asigura transparența și buna utilizare a bunurilor, fără a crea bariere birocratice inutile pentru beneficiari. Mai mult, art. 8 (anterior articolul 7) din proiect deja prevede că ARBI monitorizează și comunică rezultatele publicului. Această transparență este mai eficientă atunci când este asigurată de o instituție specializată, care are capacitatea de a consolida și prezenta informațiile într-un format coerent. Așadar,
--------------------------------------	------------	--	--

		și efectuează procedura de transmitere efectivă. Ulterior, Agenția monitorizează modul de utilizare, comunică rezultatele monitorizării Ministerului Justiției și publicului. Respectiv, acest articol reflectă bunele practici internaționale, având ca obiectiv reutilizarea socială a imobilelor ca primă opțiune, dar și cea de asigurare a transparenței și competiției între potențialii beneficiari. În concluzie, având în vedere că beneficiarii utilizării bunurilor confiscate în scopuri sociale sau în interes public au acces direct la aceste bunuri, iar utilizarea acestora reprezintă un beneficiu acordat de stat, este firesc ca aceștia să fie responsabili de raportarea modului în care sunt folosite bunurile respective, precum și de starea lor fizică și valoarea de bilanț. Aceste bunuri nu sunt proprietate privată, ci reprezintă un avantaj acordat de stat, iar prin urmare, beneficiarii trebuie să fie transparenți în privința modului în care le utilizează. De asemenea, autoritatea competentă, respectiv Agenția, are dreptul să solicite informații suplimentare și să efectueze inspectarea bunurilor pentru a se asigura că acestea sunt utilizate conform destinației stabilite și că nu se deteriorează sau se utilizează în scopuri neconforme. Prin reglementarea acestui articol, se urmărește creșterea transparenței și eficienței în gestionarea bunurilor confiscate, garantând în același timp respectarea destinației lor sociale sau publice.	responsabilitatea principală de verificare revine statului, prin instituțiile sale specializate, și nu ar trebui transferată excesiv asupra celor care utilizează bunurile în scopuri sociale sau publice.
--	--	--	---

		Ca urmare, se recomandă completarea articolului cu un alineat nou cu următorul cuprins: <i>”(7) Beneficiarii utilizării bunurilor confiscate în scopuri sociale sau în interes public au obligația de a informa anual, sau la solicitarea Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale, cu privire la utilizarea acestora conform destinației, starea acestora și valoarea de bilanț. Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale are dreptul de a solicita informații suplimentare referitoare la bunurile utilizate și de a efectua inspectarea acestora, direct sau prin intermediari.”</i> În consecință, alineatele (7) și (8) devin alineate (8) și alin.(9). Totodată, cu referire al alineatele (7) și (8) al articolului 7 potrivit proiectului, potrivit punctului 6 al Regulamentului cu privire la modul de evidență, evaluare și vânzare a bunurilor confiscate, fără stăpân, sechestrate ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor delict, a bunurilor trecute în posesia statului cu drept de succesiune și a comorilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.972/2001, <i>bunurile confiscate, fără stăpân, sechestrate ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, corpurile delict, bunurile trecute în posesia statului cu drept de succesiune și comorile, luate la evidență de către Serviciul Fiscal de Stat, se vând prin rețeaua comercială de stat sau prin alte unități comerciale.</i> Punctul 48 al Regulamentului precizat, stabilește că, <i>Serviciul Fiscal de Stat transmite cu titlu gratuit Agenției Proprietății Publice</i>	
--	--	--	--

			<i>construcțiile (inclusiv locuințele și anexele acestora) care intră în proprietatea statului.</i> În acest sens, la articolul 7 alineatele (7) și (8) se recomandă substituirea cuvintelor ”<i>Agenția de recuperare a Bunurilor Infracționale</i>” cu cuvintele ”<i>Serviciul Fiscal de Stat</i>”, la caz gramatical corespunzător.	
	Cancelaria de Stat	52.	3. La art. 7: alin.(4) se va completa în final cu textul „în corespundere cu Legea nr.121/2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice.”; la alin. (6), ultima propoziție, nu este clar „raportul anual de activitate” al Ministerului Justiției sau al Agenției, la alin.(7), nu este clar la ce se referă „cerințele minime de calitate”. De asemenea, se recomandă a revedea verbul „dispune”, or, acesta presupune un raport de subordonare între Ministerul Justiției și Agenție, fapt care contravine statutelor acestor entități. În acest sens, notăm că, potrivit art. 54, alin.(1) din Legea nr. 100/2017, <i>conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație.</i>	Se acceptă parțial Suplimentar a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 36, 46, 48 și 72 din sinteză.
Articolul 8. Utilizarea sumelor de bani confiscate în proceduri penale	Serviciul Prevenire și	53.	La art. 8, alin. (1) din proiect, pentru creșterea capacității instituționale intervenim cu	Precizare Distribuirea sumelor permite stimularea capacității de prevenire și

(1) Sumele de bani prevăzute la art. 5 alin. (5) se alocă astfel: a) 10% pentru Procuratura Anticorupție; b) 10% pentru Centrul Național Anticorupție; c) 10% pentru Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale; d) 10% pentru Ministerul Afacerilor Interne; e) 10% pentru Ministerul Justiției; f) 15% pentru Procuratura Generală; g) 15% pentru Ministerul Sănătății; h) 20% pentru Ministerul Muncii și Protecției Sociale. (2) Utilizarea sumelor prevăzute în prezentul articol se alocă în vederea finanțării nerambursabile, pe baze transparente și competitive, a proiectelor de educație juridică, prevenire a criminalității, asistență și protecție a victimelor	Combaterea Spălării Banilor		propunerea de includere al Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor.	răspuns împotriva criminalității, adică la procesul de recuperare a bunurilor infracționale, precum și de protecție a victimelor infracțiunii. Mai mult ca atât, din recitalul 38 al Directivei 1260/2024 privind recuperarea și confiscarea activelor se desprinde că: „38. [...] statele membre sunt încurajate să ia măsurile necesare pentru a permite ca bunurile confiscate să fie utilizate în interes public sau în scopuri sociale, astfel încât să fie posibil ca bunurile confiscate să fie păstrate ca bunuri ale statului în scopul justiției, al asigurării respectării legii, al asigurării serviciilor publice, în scop social ori în scop economic sau să fie transferate autorităților din municipalitatea sau regiunea în care acestea sunt situate, pentru ca aceste autorități să le poată utiliza în astfel de scopuri, inclusiv atribuirea lor unor organizații care desfășoară activități de interes social. Utilizarea bunurilor confiscate în astfel de scopuri nu aduce atingere autonomiei bugetare a statelor membre.”. Totodată, pentru a înțelege mecanismul de reutilizare a abunurilor confiscate, a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 57.
---	---	--	--	--

infracțiunilor propuse de organizații necomerciale, precum și acordare de vouchere victimelor criminalității pentru acoperirea nevoilor urgente, despăgubirea victimelor infracțiunilor și asigurarea contribuției Republicii Moldova la mecanisme de sprijinire a țărilor terțe afectate de situații la care s-a răspuns prin adoptarea de măsuri restrictive sau sancțiuni. (3) Ministerul Finanțelor asigură suplimentarea anuală a bugetelor autorităților și instituțiilor publice prevăzute la alin. (1) cu sumele colectate potrivit art. 5 alin. (5), în modul stabilit prin Regulamentul de aplicare a legii. (4) Conducătorii autorităților publice prevăzute la alin. (1) repartizează sumele pentru finanțarea unor proiecte sau programe de prevenire și combatere a criminalității sau	Procuratura Anticorupție	54.	Printre beneficiari, în speță autorități și instituții publice prevăzute la alin. (1) al art. 8 din proiect, nu se regăsește Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Special ori, anume în sarcina acestei entități specializate din sistemului procuraturii cade responsabilitatea de contracarare a criminalității organizate, în marea majoritate a cazurilor cu elemente de extraneitate, antrenate în activități infracționale generatoare de beneficii economice substanțiale, iar includerea PCCOCS în lista sus-indicată ar genera stimulente în activitate și ar fortifica capacitățile instituționale ale acestei subdiviziuni. Cu alte cuvinte, o parte din produsele recuperate ale infracțiunilor trebuie să se întoarcă agențiilor de aplicare a legii (avându-se în vedere și cele două procuraturi specializate) pentru ca acestea să își dezvolte capacitatea de a aplica și mai eficace mecanismele de indisponibilizare și confiscare.	Precizare PCCOCS nu a operaționalizat încă un bugetul propriu. Sumele alocate PCCOCS sunt incluse în procentul alocat Procuraturii Generale.
(4) Conducătorii autorităților publice prevăzute la alin. (1) repartizează sumele pentru finanțarea unor proiecte sau programe de prevenire și combatere a criminalității sau	Ministerul Afacerilor Interne	55.	La art. 8 se propune ca alin. (1) să aibă următorul conținut: „(1) <i>Sumele de bani prevăzute la art. 5 alin. (5) se alocă astfel: a) 10% pentru Procuratura Anticorupție; b) 10% pentru Centrul Național Anticorupție; c) 10% pentru Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale; d) 20% pentru Ministerul Afacerilor Interne; e) 10% pentru Ministerul Justiției; f) 20% pentru Procuratura Generală; g) 10% pentru Ministerul Sănătății; h) 10% pentru Ministerul Muncii și Protecției Sociale.</i>”	Precizare A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 46, 57 și 80 din sinteză.

creștere a capacității instituționale, pe baza următoarelor criterii generale: a) prioritatea proiectului sau programului, apreciată obiectiv în funcție de importanța stabilită în lege și alte acte normative subsecvente; în lipsa acestora se va avea în vedere importanța rezultată din gradul de nerealizare a unor obiective, apreciat conform raportului anual de activitate; b) gradul de finanțare a proiectului sau programului, incluzând și rezervele care să acopere nevoile neprevăzute; c) lista priorităților instituției, conform programului de activitate aprobat; d) corelarea cu alte proiecte sau programe naționale. (5) Sumele prevăzute la alin. (1) nu pot fi utilizate pentru plata salariilor, orelor suplimentare, primelor, bonificațiilor sau oricărui alt tip de beneficiu financiar	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	56.	Având în vedere scopul social care reiese din titlul proiectului de lege și faptul că potrivit Notei de fundamentare, proiectul reprezintă oportunitatea de a asigura și demonstra cetățenilor cum activele dobândite din infracțiuni se reîntorc în beneficiul victimelor și societății, propunem revizuirea alocării sumelor de bani confiscate în interesul măsurilor sociale și expunerea art. 8, alin. (1) din proiect în următoarea redacție: „(1) Sumele de bani prevăzute la art. 5 alin. (5) se alocă astfel: a) 40% pentru Ministerul Muncii și Protecției Sociale; b) 30% pentru Ministerul Sănătății; c) 30% pentru Procuratura Anticorupție, Centrul Național Anticorupție; Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției, Procuratura Generală, în părți egale pentru fiecare instituție.”. În acest sens, facem referire la prevederile pct. 6 al Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Muncii și Protecției Sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 149/2021, care stabilește că Ministerul este autoritatea publică care realizează funcțiile sale în domeniile protecției sociale și reabilitării victimelor infracțiunilor. Or, victimele infracțiunilor sunt subiecții protecției sociale, ocrotirea cărora necesită fonduri considerabile. Astfel, reutilizarea socială a bunurilor confiscate are un rol esențial în protecția și reintegrarea socială a persoanelor din grupuri	Precizare A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 46 și 57 din sinteză.
---	---	-------------------	---	---

acordat personalului autorităților și instituțiilor publice. (6) Ministerul Finanțelor monitorizează modalitatea de utilizare a sumelor de bani și rezultatele concrete obținute și prezintă public un raport anual. Ministerul Finanțelor organizează la fiecare trei ani un audit extern de performanță a mecanismului de utilizare a sumelor de bani. Modalitatea de monitorizare și evaluare a performanței se stabilește prin Regulamentul de aplicare a legii.			social-vulnerabile (familii în situație de vulnerabilitate, persoanele vârstnice, persoanele cu dizabilități, copii în situație de risc, copii rămași fără ocrotire părintească etc.), precum și la sprijinirea comunităților dezavantajate. Aceste bunuri pot fi utilizate pentru a înființa servicii sociale (centre de zi, centre de plasament, etc.) sau programe de formare profesională, contribuind la îmbunătățirea calității vieții persoanelor social-vulnerabile. Veniturile obținute din vânzarea bunurilor confiscate pot fi reinvestite în programe de protecție socială, sprijinind astfel dezvoltarea comunității. Prin reutilizarea acestor bunuri, se promovează o abordare pozitivă față de persoanele care se confruntă cu dificultăți, contribuind la combaterea prejudecăților și la integrarea lor în societate. Implementarea proiectelor care implică reutilizarea bunurilor confiscate poate spori nivelul de conștientizare al societății asupra problemelor sociale existente și poate încuraja implicarea comunității în soluționarea acestora.	
	Centrul Național Anticorupție	57.	5. La articolul 8 alineatul (1), în ceea ce privește alocarea mijloacelor bănești instituțiilor publice, norma urmează a fi completată cu Ministerul Educației. Totodată, în scopul optimizării distribuției resurselor, pentru a sprijini dezvoltarea domeniilor esențiale, se propune ca pentru Ministerul Sănătății, Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Ministerul Educației să fie alocate cumulativ 50% din totalul sumelor	Se acceptă parțial Mecanismul de reutilizare a bunurilor confiscate prin proiectul de lege, inclusiv sumelor de bani, se rezumă la următoarele două etape principale: 1. Toate bunurile confiscate se vor transmite spre utilizare socială sau în interes public. În caz că nu se pot utiliza nici în scop social și nici în interes

		confiscate, restul de 50% să fie distribuite între celelalte instituții prevăzute în alineatul (1). Recomandarea propusă vizează consolidarea resurselor financiare pentru domenii esențiale cum sunt educația, sănătatea și protecția socială, având în vedere importanța acestor sectoare în asigurarea bunăstării și dezvoltării sustenabile a societății. O distribuție mai echilibrată între instituțiile implicate va permite o mai bună utilizare a fondurilor pentru proiectele și inițiativele de interes public.	public, acestea vor fi transmise SFS-ului pentru a le gestiona conform procedurii stabilite actualmente (HG nr. 972/2001); 2. Toate sumele de bani confiscate se vor distribui: a) 50% la utilizare publică (cîte 5% pentru 10 autorități incluse expres în lege); b) 50% la utilizare socială pentru susținerea programelor cu scopul de a sprijini proiecte de interes social și de mediu. Pornind de la aceste aspecte, se impun intervenții a următoarele dispoziții ale proiectului: - Articolul 4 (anterior articolul 3) se redă în următoarea redacție: „Articolul 4. Domeniul de aplicare Prezenta lege se aplică următoarelor categorii de bunuri confiscate: a) bunurilor confiscate în proceduri penale; b) bunurilor confiscate repatriate; c) bunurilor partajate prin acorduri internaționale și bunurilor confiscate ce revin Republicii Moldova în temeiul unei hotărâri judecătorești penale străine; d) sumelor de bani confiscate în proceduri penale; e) sumelor de bani obținute din executarea hotărârilor judecătorești penale de confiscare prin echivalent;
--	--	--	--

f) sumelor de bani repatriate sau care fac obiectul unui acord internațional de partajare, rămase după acoperirea cheltuielilor de administrare, conservare sau valorificare a bunurilor, a deducerii sumelor care fac obiectul distribuirii internaționale, precum și a altor rețineri.”

- Articolul 9 (anterior articolul 8):
alineatul (1) va avea următorul cuprins :

„(1) Sumele de bani prevăzute la art. 4 lit. d)-f) sunt înregistrate separat, într-un cont special al Ministerului Finanțelor la o poziție distinctă, și se repartizează după cum urmează:

a) 50% sunt alocate pentru a fi utilizate în scopuri sociale;

b) 50% sunt alocate autorităților și instituțiilor publice prevăzute la alin. (2) pentru a fi utilizate în interes public.”;

se completează cu alineatul (2) (cu renumerotarea corespunzătoare):

„(2) Sumele de bani prevăzute la alin. (1) lit. b) se alocă în egală măsură la suplimentarea bugetelor anului următor a: Procuraturii Generale, Ministerului Afacerilor Interne, Centrului Național Anticorupție, Ministerului Justiției, Ministerului Finanțelor, Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Ministerului

			Sănătății, Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Culturii și Ministerului Mediului.”.
AO „Institutul pentru Politici și Reforme Europene” (IPRE)	58.	Având în vedere rolul educativ și preventiv al legii penale, precum și rolul Ministerului Educației în acest sens, recomandăm completarea art. 8 alin. (1) cu Ministerul Educației – 10% și reducerea procentajului acordat pentru instituțiile de urmărire penală (i.e. Procuratura Generală, Procuratura Anticorupție, Centru Național Anticorupție, Ministerul Afacerilor Interne). Menționăm că în România, Ministerul Educației la fel se regăsește ca instituție beneficiară în cadrul unor mecanisme similare. În Nota de fundamentare, autorii proiectului argumentează că, distribuirea prevăzută la art. 8 alin. (1) permite stimularea capacității de prevenire și răspuns împotriva criminalității, precum și protecția victimelor infracțiunii. O distribuire similară, așa cum am făcut referire mai sus, se regăsește și în România.	Se acceptă parțial A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 46, 57 și 80 din sinteză.
AO „Institutul pentru Politici și Reforme Europene” (IPRE)	59.	Cu toate acestea, deși alocarea de sume de bani autorităților publice are intenții aparent nobile, aceasta nu reflectă pe deplin spiritul legii și poate genera dificultăți de interpretare. Scopul principal al legii vizează obiective de natură socială, caritabilă și filantropică. Autoritățile statului au responsabilitatea de a-și îndeplini atribuțiile și de a asigura buna funcționare a activităților publice. Alocarea resurselor financiare în acest sens este o	Precizare Suplimentar opiniei autorului proiectului de la pct. 46, 57 și 80 din sinteză, menționăm că repartizarea sumelor prevăzute la art. 8 alin. (1) ține mai degrabă de oportunitate și nu de legalitate. Cu toate acestea, din recitalul 38 al Directivei (UE) nr. 1260/2024 privind recuperarea și confiscarea activelor putem concluziona că, directiva vizează utilizarea bunurilor

		prerogativă și o obligație a Statului, realizată prin bugetele de stat. Dacă sumele de bani confiscate în cadrul procedurilor penale vor fi alocate autorităților publice, conform formulei prevăzute la art. 8 alin. (1), predominant către instituții guvernamentale și, în special, către cele cu atribuții în domeniul urmăririi penale, există riscul de a genera percepția unui posibil „conflict de interese”, manifestat prin faptul că, aceste instituții vor fi tentate să prioritizeze cantitatea de bunuri confiscate în detrimentul respectării drepturilor individuale și a garanțiilor procesuale. Un observator independent ar putea fi tentat să creadă că organele de urmărire penală ar putea admite abuzuri sau manifesta exces de zel în procedurile de confiscare pentru a beneficia de sumele alocate conform normei citate mai sus. Aceasta ar putea afecta în mod special principiul accesului liber la justiție prevăzut de art. 19 alin. (3) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, care stabilește obligația organului de urmărire penală de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea completă, obiectivă și din toate perspectivele a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atât circumstanțele care dovedesc vinovăția bănuțului, învinutului sau inculpatului, cât și cele care îl dezvinovătesc, precum și circumstanțele care îi atenuează sau agravează răspunderea. De asemenea, menționăm că, în ipoteza în care bugetul instituțiilor nominalizate va beneficia de un flux de mijloace bănești din confiscarea	confiscate pentru a sprijini inițiative care aduc beneficii societății în ansamblu, fie prin consolidarea statului de drept, fie prin finanțarea serviciilor publice și a programelor sociale.
--	--	--	---

		sumelor de bani, justițiabilii ar putea percepe acest fapt ca o atingere adusă principiilor eticii și conduitei procurorilor, în special: supremația legii, independența, integritatea, imparțialitatea, profesionalismul, transparența etc., principii prevăzute în Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură și în Codul de etică al Procurorilor. Prin urmare, se recomandă schimbarea formulei de la art. 8 alin. (1), astfel încât ponderea repartizării sumelor să fie mai mare pentru domeniile sociale, educative și de protecție a sănătății.	
Procuratura Generală	60.	La articolul 8 alineatul (2) considerăm lipsită de claritate și previzibilitate sintagma „utilizarea sumelor prevăzute în prezentul articol ...precum și acordarea de vouchere victimelor criminalității și asigurarea contribuției Republicii Moldova la mecanisme de sprijinire a țărilor terțe afectate de situații la care s-a răspuns prin adoptarea de măsuri restrictive sau sancțiuni”. În context acest alineat nu oferă claritate cu referire la acordarea voucherelor victimelor infracțiunii în special ce ține de: instituția/autoritatea care va fi responsabilă de acordarea acestor vouchere, care va fi suma sau limitele acestui voucher, condițiile de acordare a acestor vouchere. Propunem autorului a reglementa detaliat acest aspect sau mecanism pentru a oferi claritate și previzibilitate legii. Spre exemplu legislația României (art. 37 alin. (15) din Legea nr.230/2022 privind modificarea și completarea Legii nr. 318/2015	Precizare Proiectul de lege are drept scop crearea cadrului legal necesar pentru utilizarea în scopuri sociale sau în interes public a bunurilor confiscate prin hotărâri judecătorești definitive în materie penală. Una dintre aceste premise ar fi ca utilizarea sumelor de bani confiscate să fie îndreptate pentru reabilitarea și despăgubirea victimelor infracțiunii, în ordinea și modul stabilit în Legea nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor. Respectiv, aspectele ce țin de modul de acordare și utilizare a voucherelor urmează a se regăsi în Legea nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, în condițiile în care una dintre sferele de reglementare a legii respective este modul și condițiile

		pentru înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate și pentru modificarea și completarea unor acte normative precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală), reglementează acest voucher acordat victimelor după cum urmează: „Pentru acoperirea nevoilor urgente se poate acorda victimelor infracțiunii un avans din compensația financiară sub formă de voucher. Voucherele se acordă în limita unei sume echivalente cu 5 salarii de bază minime brute pe țară stabilite pentru anul în care victima a solicitat avansul. (2) Voucherele se folosesc exclusiv de către victimele infracțiunilor pentru acoperirea cheltuielilor de hrană, cazare, transport, medicamente și materiale sanitare, precum și materiale de igienă și de uz personal. (3) Voucherele se distribuie victimelor prin intermediul instituțiilor și autorităților publice competente, precum și asociațiilor și fundațiilor cu obiect de activitate în domeniul asistenței și protecției victimelor și asistenței sociale. Selectarea entităților publice și private se va realiza cu respectarea criteriului distribuției geografice pentru a oferi tuturor victimelor posibilitatea de a accesa aceste vouchere. (4) Lista entităților publice și private implicate în procedura de distribuire a voucherelor către victimele infracțiunilor se publică și se actualizează anual pe pagina de internet a Ministerului Justiției. (5) Metodologia de emitere, distribuire și decontare a voucherelor, cuantumul	de compensare financiară de către stat a prejudiciului cauzat prin infracțiune victimelor infracțiunii. Avînd în vedere aceste raționamente, la articolul 9 (anterior articolul 8) alineatul (2) textul „, precum și acordare de vouchere victimelor criminalității pentru acoperirea nevoilor urgente, despăgubirea victimelor infracțiunilor” se substituie cu textul: „reabilitarea și despăgubirea victimelor infracțiunilor, sprijinire a grupurilor marginalizate social sau al persoanelor vulnerabile, îmbunătățire a mediului, precum”.
--	--	--	--

		acestora, precum și criteriile de selectare a entităților publice și private se stabilesc prin hotărâre a Guvernului. Metodologia stabilește etapele, responsabilitățile și documentele aferente acestui proces, astfel încât acestea să permită acordarea voucherelor victimelor infracțiunii într-un termen de cel mult 72 de ore de la referirea victimei, în înțelesul Legii nr. 211/2004, cu modificările și completările ulterioare. (6) Avansul din compensația financiară sub formă de voucher este supus restituirii în condițiile art. 22 alin. (2) și art. 30 alin. (5) și (6) din Legea nr. 211/2004, cu modificările și completările ulterioare”.	
	61.	La alin. (2) al art. 8 din proiect este utilizată noțiunea de „vouchere destinate victimelor criminalității pentru acoperirea nevoilor urgente”. Propunem definirea acestei sintagme, cu enumerarea cheltuielilor exclusive pe care le presupune, cu explicarea limitelor pentru care se acordă și enumerarea instituțiilor responsabile de distribuirea lor. Bunăoară, legiuitorul român a reglementat aceste aspecte în conținutul art. 3715 al Legii nr. 318 din 11 decembrie 2015 <i>pentru înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate</i>, facilitând în așa mod asistența și protecția victimelor.	Precizare A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 60 din sinteză.
Uniunea Avocaților din Moldova	62.	La alin. (2) art. 8 propunem completarea dispoziției cu cuvintele „aplicate Republica Moldova din proprie inițiativă”, astfel încât să se	Precizare Prin această reglementare anticipăm aderarea Republicii Moldova la UE și

		limiteze finanțarea țărilor terțe afectate de situații la care s-a răspuns prin adoptarea de măsuri restrictive aplicate Republica Moldova din proprie inițiativă.	răspundem noii directive europene care creează premisele unor mecanisme comune de răspuns ale statelor membre.
Ministerul Muncii Protecției Sociale	63.	Totodată, propunem completarea conținutului art. 8, alin. (2) din proiectul de lege cu alte linii directorii ce vizează utilizarea sumelor de bani confiscate în proceduri penale precum: compensare financiară a victimelor infracțiunilor, integrarea socială a victimelor infracțiunilor, dezvoltarea unui fond de urgență pentru situații neprevăzute cu implicarea persoanelor cu multiple vulnerabilități, inclusiv cetățeni străini. În aceeași ordine de idei, alin. (2) al art. 8 din proiect se completează cu reglementări privind oferirea asistenței financiare pentru buna funcționare a Centrelor regionale de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor, ținând cont de faptul că beneficiari ai acestora centre sunt copii victime/martori ai infracțiunilor cu caracter sexual, privind traficul de copii sau violența în familie, contra vieții și/sau sănătății, precum și în alte cazuri în care interesele justiției sau ale copilului o cer, care au sau pot avea impact grav asupra integrității fizice și/sau psihice a acestora. Beneficiari ai Centrelor pot fi și copiii victime/martori ai contravenției de violență în familie sau celei care atentează la viața și sănătatea copilului, atunci când interesele copiilor o cer. Astfel, conținutul alin. (2) al art. 8 din proiect va avea următorul cuprins: „Utilizarea	Precizare Alocarea efectivă a sumelor pentru diverse obiective este la latitudinea beneficiarilor conform art. 8 alin. (4) din proiectul de lege. Astfel, dacă există o nevoie, sumele alocate MMPS pot fi direcționate spre centrele regionale de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor. Nu este necesară menționarea explicită în lege a acestor centre. În plus, de la an la an, prioritățile se pot schimba și în funcție de suma efectiv disponibilă. Pentru reabilitarea victimelor infracțiunilor urmează să fie dezvoltat mecanismul existent în Legea nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor. A se vedea suplimentar opinia autorului proiectului de la pct. 57 și 73 din sinteză.

		sumelor prevăzute în prezentul articol se alocă în vederea finanțării nerambursabile, pe baze transparente și competitive, a proiectelor de educație juridică, prevenire a criminalității, asistență și protecție a victimelor infracțiunilor, inclusiv în vederea asigurării funcționalității Centrelor regionale de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor; dezvoltării unui fond pentru situații de urgență, precum și acordare de tichete victimelor infracțiunilor pentru acoperirea nevoilor urgente, despăgubirea și compensarea financiară a victimelor infracțiunilor și a membrilor familiilor acestora, integrarea socială a victimelor și asigurarea contribuției Republicii Moldova la mecanisme de sprijinire a țărilor terțe afectate de situații la care s-a răspuns prin adoptarea de măsuri restrictive sau sancțiuni.” Necesitatea compensării financiare a victimelor infracțiunilor derivă din prevederile Legii nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, care asigură dreptul victimelor infracțiunilor la compensare financiară a prejudiciului cauzat prin infracțiune, programe destinate asistenței și integrării sociale a victimelor. Actualmente, legea stabilește un quantum al compensației financiare în mărime de 70% din suma prejudiciului calculat, dar nu mai mult de 10 salarii medii lunare pe economie, prognozat pentru anul în care victima a formulat cererea de compensație financiară. Cu toate acestea, plafonul de compensare poate fi insuficient în cazurile de	
--	--	---	--

		prejudicii majore, ceea ce sugerează o potențială necesitate de revizuire pentru a reflecta mai adecvat nevoile victimelor în situații grave. De asemenea, mai multe acte internaționale semnate și ratificate de Republica Moldova recomandă crearea fondurilor speciale de compensare a victimelor și completarea acestora din diferite surse care fac mai eficient sistemul de compensare a victimelor. Ca de exemplu, Convenția Consiliului Europei privind combaterea și prevenirea traficului de persoane sugerează înființarea unui fond de compensare sau introducerea unor măsuri sau programe pentru asistența socială și integrarea socială a victimelor ce ar putea fi finanțate din bunurile provenite din săvârșirea de infracțiuni. La fel, despre necesitatea garantării unei compensații de stat adecvate și în termen rezonabil pentru persoanele care au suferit vătămări corporale grave sau prejudicierea sănătății, în măsura în care prejudiciul nu este acoperit din alte surse, este indicat și în Convenția de la Istanbul privind prevenirea și combaterea violenței domestice. În aceeași ordine de idei, ajustarea art. 8, alin. (2) din proiect va asigura, pentru copiii aflați în situație de dificultate (conform prevederilor art. 8 din Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți) beneficierea de sumele de bani confiscate în procedurile penale.	
--	--	--	--

AO „Institutul pentru Politici și Reforme Europene” (IPRE)	64.	Pentru a reduce riscurile de arbitraritate, se recomandă revizuirea prevederii de la art. 8 alin. (4) din proiectul de lege, care atribuie conducătorilor autorităților publice prevăzute la art. 8, alin. (1) posibilitatea de a repartiza sumele pentru finanțarea unor proiecte sau programe de prevenire și combatere a criminalității. Desigur, fiecare din autoritățile prevăzute la art. 8 alin. (1) din proiectul de lege are propriul cadru normativ de funcționare, însă în sensul art. 8 alin. (4) se recomandă ca aceste atribuții să fie acordate unui organ colegial din cadrul autorității publice, care eventual îl poate avea drept președinte pe conducătorul autorității.	Precizare Suplimentar opiniei autorului proiectului de la pct. 63 și 80 din sinteză menționăm că, articolul nu induce arbitrarul ci presupune asumarea răspunderii conducătorilor autorităților și instituțiilor publice de a aloca transparent resurse pe bază de priorități, or conducătorul unei autorități publice este, prin definiție, persoana cu cea mai bună înțelegere a priorităților operaționale și a nevoilor specifice ale instituției sale în materie de prevenire și combatere a criminalității. Ba mai mult, mecanismele de control existente sunt suficiente, având în vedere că entitățile de drept public dispun deja de mecanisme riguroase de verificare internă și externă, care asigură un grad înalt de obiectivitate și reduc semnificativ riscul de arbitraritate. Acordarea acestei atribuții unui organ colegial ar putea dilua responsabilitatea și ar putea încetini procesul decizional. Autoritățile publice au deja audit intern și extern (Curtea de Conturi), precum și obligații de transparență bugetară, care previn arbitraritatea și asigură legalitatea cheltuielilor. Crearea unui organ colegial ar adăuga birocrație inutilă și ar încetini procesul decizional, fără a aduce beneficii suplimentare semnificative în controlul fondurilor.
---	------------	---	---

			Conducătorii dețin expertiza necesară pentru a lua decizii rapide și eficiente în alocarea acestor fonduri, fiind deja responsabili legal pentru gestionarea lor.
AO „Institutul pentru Politici și Reforme Europene” (IPRE)	65.	În Nota de fundamentare nu sunt precizate motivele pentru care în art. 8 alin. (6), Ministerul Finanțelor este desemnat ca autoritate responsabilă de monitorizarea modalității de utilizare a sumelor de bani și a rezultatelor concrete obținute, și nu Curtea de Conturi, conform atribuțiilor stabilite prin Legea nr. 260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova.	Precizare A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 66 și 80 din sinteză.
Uniunea Avocaților din Moldova	66.	Alin. (6) art. 8 propunem a fi revizuit sub aspectul procedurii de monitorizare, care să fie bazată pe rapoartele beneficiarilor sumelor financiare alocate conform alin. (1), precum și se va ține cont că auditul extern de performanță este realizat de Curtea de Conturi și nu de Ministerul Finanțelor. Conform art. 3 al Legii nr. 181/2014, performanță este rezultatul al activității autorităților/instituțiilor bugetare ca urmare a implementării programelor, exprimat ca impact social-economic sau de altă natură, ca volum de servicii prestate sau ca eficiență a utilizării resurselor bugetare.	Precizare Dispozițiile alin. (6) din articolul 9 (anterior articolul 8) au fost excluse din proiect.
Cancelaria de Stat	67.	4. La art.8, la alin.(1), considerăm judicioasă revizuirea/excluderea distribuirii sumelor de bani confiscate în proceduri penale între autoritățile și instituțiile publice menționate, întrucât cotele	Se acceptă parțial La articolul 9 (anterior articolul 8): alineatul (4), după cuvântul „autorităților” se completează cu cuvintele „și instituțiilor”;

			repartizate nu își găsesc argumentarea în nota de fundamentare care însoțește proiectul; la alin.(4), după cuvântul „autorităților” se va completa cu cuvintele „și instituțiilor”, pentru a cuprinde toate entitățile menționate la alin.(1), care de altfel sunt și instituții publice (a se vedea art. 124 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova, Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură), mențiune valabilă și pentru lit.c) al aceluiași alineat; la alin.(5), se recomandă corelarea termenilor „plata orelor suplimentare, primelor, bonificațiilor sau oricărui tip de beneficiu financiar” cu cei reglementați prin Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar; întrucât norma prevăzută la alin.(6) se referă la modalitatea de monitorizare a „sumelor de bani” care de altfel reprezintă bani publici, prin urmare, se recomandă corelarea acestuia cu normele stabilite în Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014;	alineatul (5) cuvintele „orelor suplimentare, primelor, bonificațiilor” se substituie cu cuvintele „sporurilor, premiilor, suplimentelor”; Suplimentar a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 46, 57 și 80 din sinteză.
Articolul 10. Răspunderea Încălcarea dispozițiilor prezentei legi atrage răspunderea disciplinară sau penală, după caz.	Ministerul Afacerilor Interne	68.	La art. 10 se propune ca alineatul unic să aibă următorul conținut „<i>Încălcarea dispozițiilor prezentei legi atrage răspunderea disciplinară, civilă, contravențională sau penală, în funcție de gravitatea faptei.</i>”. În această redacție, norma juridică va cuprinde toate tipurile de răspundere.	Precizare A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 69 din sinteză.
	AO „Institutul pentru Politici și Reforme Europene”	69.	Recomandăm excluderea completă a articolului 10 din Proiectul de lege, întrucât, în forma în care este redactat, acesta nu aduce niciun element de conținut relevant din perspectiva	Se acceptă Articolul 10 a fost exclus din proiect, cu renumerotarea articolelor.

	(IPRE)		criteriilor de tehnică legislativă prevăzute în Legea nr. 100/2017. Redactarea extrem de lacunară a art. 10 nu permite corelarea acestuia cu nicio infracțiune specifică prevăzută în Codul penal, fie că este vorba de o „normă de blanchetă” sau de o „incriminare în alb”, așa cum sunt definite acestea în doctrină. Având în vedere că art. 10 din proiectul de lege ridică probleme de accesibilitate și claritate, acesta nu poate fi asociat cu nicio infracțiune din Codul penal, în special din Capitolul XIV – „Infracțiuni contra justiției” și/sau Capitolul XV – „Infracțiuni contra bunei desfășurări a activității în sfera publică. Lipsa sau prezența art. 10 în proiectul de lege, în formula actuală nu contribuie la plus valoare legiferării răspunderii disciplinare sau penale.	
Articolul 11. Dispoziții finale și tranzitorii (1) Prezenta lege intră în vigoare la momentul expirării a 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. (2) Guvernul: a) în termen de 2 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va aproba Regulamentul de aplicare a legii privind utilizarea	Uniunea Avocaților din Moldova	70.	La art. 11 alin. (2) lit. a) și b) propunem substituirea textului „de la data intrării în vigoare a prezentei legi” cu textul „de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova”, astfel încât să se asigure că la data intrării în vigoare a legii aceasta să poată fi aplicată prin intermediul regulamentului de aplicare a legii.	Se acceptă parțial La articolul 11 alineatul (2) litera a) textul „2 luni de la data intrării în vigoare” se substituie cu textul „3 luni de la data publicării”, iar litera b) a fost exclusă din proiect.
	Cancelaria de Stat	71.	5. La art. 11 alin. (2), sintagma „data intrării în vigoare” se va substitui cu sintagma „data publicării”, astfel încât cadrul normativ secundar și legea să intre în vigoare concomitent.	Se acceptă A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 70 din sinteză.

bunurilor confiscate în scopuri sociale sau în interes public și va aduce actele sale normative în concordanță cu aceasta; b) în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege; c) în termen de 36 de luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va elabora un program multianual de finanțare pentru reabilitarea și amenajarea bunurilor imobile confiscate utilizate în scopuri sociale sau în interes public, pe care îl negociază pentru finanțare cu Uniunea Europeană și alți parteneri de dezvoltare.				
	Ministerul Afacerilor Interne	72.	În final, se menționează despre necesitatea respectării exigențelor consfințite în Legea nr. 100/2017, în sensul corectării greșelilor gramaticale, de ortografie și de punctuație admise în conținutul proiectului de lege și excluderii erorilor de ordin tehnico-nomativ.	Precizare Obiecțiile referitoare la greșelile strecurate în urma redactării textului de lege au fost înlăturate. Cu toate acestea, proiectul de lege va trece și prin „filtru” redactorilor din cadrul Cancelariei de Stat și a celor din Parlament, motiv

				pentru care, erorile redacționale în versiunea finală a proiectului nu se vor regăsi.
	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	73.	Se va asigura racordarea proiectului de lege examinat la cerințele structurale și de conținut, reglementate de Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. La fel, pe parcursul legii recomandăm utilizarea textului „reutilizarea bunurilor confiscate” în locul textului „utilizarea bunurilor confiscate”. Menționăm că bunurile (inclusiv sumele) provenite din confiscarea specială/extinsă pot face obiectul reutilizării sociale, având în vedere practica existentă la nivel european. Conform practicii internaționale și europene reutilizarea bunurilor confiscate înseamnă transmiterea cu titlu gratuit a bunurilor confiscate sau a sumelor provenite din infracțiuni pentru a fi folosite în interes public sau în scopuri sociale de către instituții publice (autorități publice locale) sau de către organizații neguvernamentale, fiind un instrument puternic de restabilire a justiției sociale și de sprijin pentru dezvoltarea comunitară. În practica europeană identificăm două modele de reutilizare a bunurilor confiscate: a) reutilizarea directă în scopuri sociale a bunurilor confiscate (conform practicii din state ca Italia, Belgia, Bulgaria); b) reutilizarea în scopuri sociale a sumelor de bani rezultate din valorificarea bunurilor	Se acceptă parțial Scopul proiectului de lege este în esență alinierea legislației naționale la dispozițiile art. 19 din Directiva 1260/2024 privind recuperarea și confiscarea activelor. Astfel, articolul 19 este intitulat „Utilizarea ulterioară a bunurilor confiscate”. Din aceste considerente și proiectul de lege utilizează aceeași terminologie: „Lege privind utilizarea bunurilor confiscate în scopuri sociale sau în interes public”. Pentru claritate, proiectul se completează cu un articol nou, articolul 2, cu renumerotarea articolelor, având următorul cuprins: „Articolul 2. Destinația socială și publică a bunurilor confiscate (1) Utilizarea socială reprezintă procesul de redistribuire a bunurilor și sumelor de bani confiscate, inclusiv a sumelor de bani obținute din executarea hotărârilor penale de confiscare prin echivalent, precum și a sumelor de bani repatriate sau care fac obiectul unui acord internațional de partajare, cu scopul de a fi folosite pentru activități de dezvoltare economică, de a sprijini proiecte de interes social și de mediu și

			confiscate, prin înființarea unor fonduri specializate (conform practicii din state ca Franța, Spania, Luxemburg și Scoția). Totodată, art. 2 din proiectul de lege examinat se completează cu următoarele noțiuni: - „reutilizare socială – proces prin care bunurile confiscate, provenite din activități infracționale, sunt redistribuite către comunități și cetățeni, cu scopul de a sprijini proiecte de interes social (servicii sociale, servicii educaționale, servicii comunitare în folosul grupurilor marginalizate social sau a persoanelor vulnerabile”. - „reutilizare publică – redistribuire a bunurilor confiscate către instituțiile publice centrale și locale, cu scopul de a îmbunătăți funcționarea acestora sau pentru a sprijini A proiecte de interes public, cum ar fi prevenirea criminalității, educația juridică ori compensarea și/sau reabilitarea victimelor infracțiunilor.”	la promovarea bunăstării generale. Acestea includ, dar nu se limitează la, servicii sociale, servicii educaționale, servicii de asistență medicală sau sănătate, servicii culturale și servicii comunitare în folosul comunităților și anumitor categorii de persoane, în special al grupurilor marginalizate social sau al persoanelor vulnerabile, având ca obiectiv principal satisfacerea nevoilor sociale și îmbunătățirea calității vieții. Redistribuirea bunurilor și sumelor de bani confiscate cu acest scop poate fi realizată către persoane fizice, persoane juridice de drept privat cu scop nelucrativ, precum asociații, fundații, instituții private, culte religioase și părțile lor componente sau alte entități neguvernamentale. (2) Utilizarea în interes public reprezintă procedura de atribuire a bunurilor și sumelor de bani confiscate, inclusiv a sumelor de bani obținute din executarea hotărârilor penale de confiscare prin echivalent, precum și a sumelor de bani repatriate sau care fac obiectul unui acord internațional de partajare, către autorități și instituții publice, inclusiv, dar fără a se limita la, autorități și instituții publice din sistemul național de apărare, ordine publică și securitate națională, precum și către alte persoane juridice de drept
--	--	--	--	--

				public. Această utilizare are ca scop consolidarea capacităților funcționale ale statului, modernizarea infrastructurii publice, finanțarea programelor strategice de importanță națională sau locală, prevenirea și combaterea criminalității organizate și a corupției, precum și servirea oricăror altor scopuri care contribuie direct la binele general al societății și la îndeplinirea funcțiilor esențiale ale statului.”
	Ministerul Muncii Protecției Sociale și	74.	La fel, propunem utilizarea unui termen unitar atunci când se face referire la persoane afectate de activități infracționale. Întrucât în text, apar două versiuni: „victima criminalității” și „victima infracțiunii”, atenționăm asupra necesității stabilirii unei forme unice a noțiunii, pe tot parcursul textului, pentru a evita confuzii și anume optăm pentru termenii de „victimă a infracțiunii”.	Se acceptă A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 60 din sinteză
	Ministerul Muncii Protecției Sociale și	75.	Totodată, la Nota de Fundamentare la proiectul de lege examinat recomandăm operarea următoarelor completări: 1. La pct. 2.1. se introduce următorul text: „În Republica Moldova nu există o lege dedicată acestui subiect, deși unele aspecte le putem regăsi în Hotărârea Guvernului nr. 972/2011 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de evidență, evaluare și vânzare a bunurilor confiscate, fără stăpân, sechestrate ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor delictive, a bunurilor trecute în posesia statului cu	Precizare Nota de fundamentare urmează a fi completată și ajustată în dependență de evoluția și aspectele reglementate în proiect. Evident că elementele sugerate urmează a fi analizate și incluse în nota de fundamentare în dependență de versiunea finală a proiectului de lege.

			drept de succesiune și a comorilor, care oferă o posibilitate de transmitere cu titlu gratuit a unor categorii de bunuri precum construcțiile, terenurile agricole care revin autorităților publice locale, cărțile care revin bibliotecilor sau școlilor, metale prețioase care revin muzeelor, bunuri nesolicitate pe piață care revin caselor de copii și unele bunuri din anexa nr. 15 a hotărârii sus enunțate în scopul completării rezervei de stat. Reieșind din cele expuse, menționăm necesitatea elaborării unui cadru normativ care să permită gestionarea optimă a bunurilor confiscate, utilizarea acestora pentru bunăstarea socială și despăgubirea directă a celor afectați de infracțiuni, cu scopul de a utiliza aceste bunuri într-un mod care să aducă beneficii societății. Aceste schimbări nu numai că ar spori încrederea publică în eforturile guvernului de combatere a corupției, dar ar asigura, de asemenea, că Republica Moldova pune în aplicare mecanisme de reutilizare a activelor ilicite, în conformitate cu standardele internaționale și cele mai bune practici în acest domeniu.” 2. La pct. 2.2 se introduce următorul text: „Reieșind din practica altor state, pentru societatea civilă, o importanță mai mare o are anume confiscarea bunurilor dobândite prin infracțiuni, decât însăși reținerea sau arestul celor care le-au săvârșit. Ceea ce nu știm este câți bani reușim să recuperăm și ce se întâmplă cu acești bani. Confiscarea bunurilor în urma săvârșirii infracțiunilor precum crimă organizată, trafic de	
--	--	--	--	--

			droguri sau corupție poate deveni o modalitate de creare a "capitalului social".	
	Curtea de Apel Chișinău	76.	1. În jurisprudența multor state europene în această materie precum Republica Franceză, Regatul Spaniei sau Statele Unite ale Americii, din sumele executate ca urmare a ordinelor de confiscare, se deduc despăgubirile acordate victimelor pentru prejudiciul suferit ca urmare a unei infracțiuni de aceea propunem completarea legii cu prevederi care să acorde posibilitatea victimelor, în cazul neexecutării documentelor executorii, de a obține de la Agenție plata acestor sume, prin deducerea acesteia din sumele confiscate de la persoanele vinovate.	Precizare Susținem acest punct de vedere, însă aceasta propunere excedă obiectul de reglementare a proiectului. Opinăm că o astfel de prevedere ar putea fi inclusă în legislația de executare.
	Curtea de Apel Chișinău	77.	2. Lipsa unor mecanisme legale, care ar reglementa procesul de administrare a bunurilor, ce aduc atingere drepturilor de proprietate intelectuală, în opinia instanței, creează, un vid legislativ, de aceea propunem completarea proiectului cu prevederi care să stabilească modul de utilizare în scopuri sociale sau în interes public a acestor categorii de bunuri.	Precizare Bunele practici de la nivel internațional sugerează că astfel de bunuri ar putea fi folosite doar cu acordul titularului dreptului de proprietate intelectuală sau prin îndepărtarea mărcilor și însemnelor protejate prin astfel de drepturi. Reglementarea folosirii acestor bunuri în absența îndeplinirii uneia din ipotezele de mai sus ar fi abuzivă.
	Curtea de Apel Chișinău	78.	3. Considerăm că este necesară reglementarea prin proiect a unei dispoziții legale care să prevadă obligativitatea acordării de către autoritățile care au atribuții în gestionarea bunurilor, a suportului tehnic și logistic necesar Agenției în exercitarea atribuțiilor de administrare a bunurilor.	Precizare Cu toate că propunerea înaintată excedă obiectul de reglementare a proiectului, susținem acest punct de vedere, dar o astfel de prevedere trebuie să se regăsească în Legea nr. 48/2017

				privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infraționale.
	Curtea de Apel Chișinău	79.	4. Analogic prevederilor legislației României în această materie și pentru a spori eficiența măsurilor, propunem instituirea posibilității valorificării anticipate a bunurilor imobile provenite din infracțiuni, la cererea sau cu acordul proprietarului, în cursul procesului penal, înainte de pronunțarea unei hotărâri definitive, acesta fiind ca o solufie și un remediu juridic pentru situațiile în care persoanele urmărite penal își exprimă consimțământul de a fi valorificate bunurile imobile în cursul procesului penal, fără a mai fi supuse procedurilor specifice executării silite.	Precizare Susținem acest punct de vedere. Această ipoteză urmează a fi reglementată în Codul de procedură penală. Mai mult ca atât, în Planul de acțiuni pentru implementarea Programului național de recuperare a bunurilor infracționale pentru anii 2023–2027, sunt setate o serie de acțiuni în acest sens.
	Ministerul Finanțelor	80.	și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, este principiul universalității bugetului, potrivit căruia resursele bugetelor componente ale bugetului public național sunt destinate finanțării tuturor cheltuielilor prevăzute în bugetele respective, fără a stabili relații între anumite tipuri de resurse și cheltuieli. Respectiv, art.8 din proiect contravine principiului universalității bugetului, existând și riscul de a crea precedente pentru alte instituții, care posedă surse de venituri separate și se supun regulilor generale de alocare. De asemenea, urmează a se ține cont că alocarea mijloacelor bugetare se bazează pe prioritățile de politici, aprobate anual de Guvern. Repartizarea de către conducătorii autorităților publice a sumelor de bani confiscate în proceduri penale pentru finanțarea unor proiecte	Se acceptă parțial a) Suplimentar opiniei autorului proiectului de la pct. 46 și 57 din sinteză opinăm că proiectul de lege nu stabilește relații între resurse și cheltuieli, neîncălcând Legea nr. 181/2014. Proiectul de lege stabilește, în primul rând, obligativitatea de a înregistra veniturile din confiscări penale la o poziție distinctă la venitul bugetului de stat. Ulterior, în baza cererilor conducătorilor autorităților publice eligibile, se introduc modificări în volumul și structura veniturilor și cheltuielilor bugetului de stat, precum și în volumul și structura bugetelor autorităților sau instituțiilor bugetare

			sau programe de prevenire și combatere a criminalității sau creștere a capacității instituționale, pe baza criteriilor generale, în cazul fluctuației acestor încasări din an în an, pune în pericol asigurarea principiului sustenabilității bugetului. Încasările din realizarea bunurilor confiscate sunt încasări de o singură dată, nu poartă caracter previzibil/prognozabil și, prin urmare, ar putea fi utilizat pentru măsuri de o singură dată și nu pentru cheltuieli care au impact pe termen mediu și lung. La fel, finanțarea cheltuielilor de reabilitare și amenajare a bunurilor imobile confiscate în proceduri penale transmise în proprietate sau în folosință autorităților/instituțiilor publice ori în folosință organizațiilor necomerciale prin finanțarea sau cofinanțarea nerambursabilă sau rambursabilă de la bugetul de stat reduce posibilitățile statului în acordarea suportului bugetar pentru atingerea obiectivelor conform priorităților stabilite. În acest context, considerăm că o soluție pentru gestionarea sumelor de bani confiscate în proceduri penale ar fi acumularea mijloacelor respective într-un cont special al Ministerului Finanțelor, cu utilizarea ulterioară a acestora în scopuri sociale sau interes public conform unei proceduri speciale, stabilite prin lege.	eligibile. Mecanismul este utilizat astfel în România, fără a fi fost invocată încălcarea principiului universalității bugetului, care este un principiu unanim acceptat la nivel internațional și european. Suntem de acord că tocmai caracterul ocazional, neprognozabil al acestor încasări face că mecanismul să fie unul oportun și legal. Mecanismul nu vizează finanțarea unor cheltuieli anume pentru că, după cum bine ați argumentat, o astfel de finanțare nu este sustenabilă și ar lasă respectivele programe bugetare neacoperite, la voia întâmplării. Mecanismul doar suplimentează programele existente asigurând posibilitatea unui răspuns mai bun la nevoi. În acest sens, proiectul de lege dă dreptul conducătorilor autorităților publice să repartizeze aceste resurse către priorități, iar mecanismul aplicabil de alocare suplimentarea anuală a bugetelor va avea loc în ordinea și modul stabilit de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014. Din aceste considerente, dispozițiile alin. (3) și alin. (6) din articolul 9 (anterior articolul 8), se exclud din proiect.
--	--	--	---	---

				b) Cît ține de reabilitare și amenajarea bunurilor confiscate în proceduri penale și date în folosință diverșilor beneficiari, menționăm că dispozițiile alin. (5) din art. 8 (anterior articolul 7), precum și articolul 11 alin. (2) lit. c) se exclud din proiect.
	AO „Institutul pentru Politici și Reforme Europene” (IPRE)	81.	În textul proiectului de lege, observăm utilizarea termenului „definitiv” cu referire la hotărârile judecătorești. Considerăm judicioasă înlocuirea acestui termen cu „irevocabil”, pentru a evita situațiile când aceste hotărâri definitive sunt casate de către Curtea Supremă de Justiție, iar procedurile prevăzute de acest proiect de lege au fost deja inițiate. Este de înțeles că, autorii proiectului au optat pentru caracterul „definitiv” al hotărârii pornind de la prevederile art. 466 alin. (1) Cod de procedură penală al Republicii Moldova, care prevede că, o hotărâre într-o cauză penală devine executorie la data când a rămas definitivă. Cu toate acestea, administrarea și valorificarea unor bunuri, mai ales imobile, implică efecte mai mult sau mai puțin ireversibile sub aspectul cheltuielilor, securității raporturilor civile, stabilitatea circuitului civil, repararea prejudiciului cauzat de acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, a procuraturii și a instanțelor judecătorești. Riscurile generate de executarea unei hotărâri penale persistă, într-o măsură mai mică sau mai mare, în orice caz, din cauza posibilității revizuirii sau altor proceduri de redeschidere a procedurilor și nu pot fi eliminate	Nu se acceptă Opțiunea de reglementare urmează a fi în concordanță cu art. 120 din Constituție, în care este trasat caracterul obligatoriu al sentințelor și al altor hotărâri judecătorești <u>definitive</u>. Astfel, caracterul obligatoriu al hotărârilor judecătorești se exprimă prin obligativitatea executării acestora la data când devin definitive. Respectiv, este necesar să se aprobe norme care <i>a priori</i> sunt constituționale.

			în totalitate. Dar este esențial ca, perimetrul legislativ să fie cât mai predictibil, or, în caz contrar, pe lângă riscurile enumerate, destinatarii proiectelor sociale ar putea avea o reticență în accesarea unor astfel de proiecte.	
	AO „Institutul pentru Politici și Reforme Europene” (IPRE)	82.	În rânduri repetate se observă că, proiectul de lege lasă anumite proceduri sau măsuri neacoperite/nereglementate. Îndeplinirea executării legilor este o prerogativă a puterii executive și, în aceste sens, este firesc ca anumite acte inferioare legii să stabilească proceduri de punere în aplicare a legii. Însă, în proiectul de lege se întâlnesc de mai multe ori, norme extrem de generale care doar identifică o instituție juridică sau un mecanism fără al contura legal. Spre exemplu, art. 5 alin. (1) din proiectul de lege stabilește că, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale (ARBI) întreprinde acțiuni necesare pentru preluarea, evaluarea, vânzarea, transmiterea cu titlu gratuit sau nimicirea corpurilor delictive și a bunurilor confiscate în proceduri penale, conform unor proceduri stabilite de Guvern. În continuare, în cadrul aceluiași articol la alineatul (4), ultimul enunț, este specificat că, „măsurile specifice împotriva răscumpărării sunt stabilite prin Regulamentul de aplicare a legii”. Intuim că, „Regulamentul de aplicare a legii” la care se face referire urmează să conțină o serie de norme care, inevitabil, vor duce la restrângerea unor drepturi și libertăți. În acest context, subliniem prevederile art. 54 alin. (2) din	Precizare Suplimentar opiniei autorului proiectului de la pct. 25, 32, 36, și 46 din sinteză, menționăm aceleași dispoziții ale art. 14 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative unde se menționează că, hotărârea Guvernului este un act care se adoptă de către Guvern pentru organizarea executării legilor. Astfel, prin proiectul de lege se atribuie în competența Guvernului competența de a reglementa alte aspecte ce trebuie concretizate sau specificate mai detaliat, fără a include restricții sau schimba cadrul stabilit prin lege.

			Constituția Republicii Moldova care consfințește un principiu fundamental într-un stat de drept, pe care se edifică supremația legii, anume că, „(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției”. La art. 7 alin. (7) se prevede că, Guvernul va stabili condițiile de vânzare a bunului prevăzut la art. 6 alin. (1) în condițiile în care nici o cerere de utilizare nu satisface cerințele minime de calitate. Articolul 8 alin. (3) și alin. (6) fac, de asemenea, trimitere la Regulamentul de aplicare a legii. În lumina art. 14 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, „Hotărârea Guvernului este un act care se adoptă de către Guvern pentru organizarea executării legilor”. În redacția actuală, proiectul de lege nu conține norme primare suficiente pentru a atinge scopul și spiritul legii. Or, Guvernul trebuie să organizeze executarea acestora. În formula actuală, proiectul de lege delegă aceste atribuții executivului, deși ele trebuie să fie conținute în norma primară.	
--	--	--	--	--

	Cancelaria de Stat	83.	Totodată, în vederea asigurării clarității responsabilităților, precum și a competențelor instituțiilor implicate, se consideră necesară reformularea lit. c), din considerentul că negocierea pentru finanțare cu UE și alți parteneri de dezvoltare a Programului multianual de finanțare pentru reabilitarea și amenajarea bunurilor imobile confiscate utilizate în scopuri sociale sau în interes public, revine, în mod specific, Ministerului Justiției, în calitate de autoritate de specialitate cu competențe în domeniul gestionării bunurilor confiscate, această responsabilitate fiind corelată cu misiunea și atribuțiile funcționale ale Ministerului Justiției, nu ale Guvernului în ansamblu.	Precizare În contextul opiniei autorului proiectului dar și a avizului Ministerului Finanțelor de la pct. 59, dispozițiile articolului 11 alin (2) lit. b) și c) au fost excluse din proiect.
	Cancelaria de Stat	84.	Conex, întru respectarea prevederilor art. 54 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, se propune revizuirea textului proiectului de act normativ, cât și a Notei de fundamentare, inclusiv în vederea eliminării greșelilor gramaticale, de ortografie și de punctuație.	Precizare A se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 72 din sinteză.
	Centrul Național Anticorupție	85.	6. Subsecvent, conform articolului 25 alineatul (1) al Legii integrității nr.82/2017, eficiența cultivării climatului de integritate instituțională și profesională este supusă verificărilor din partea conducătorilor entităților publice, a autorităților anticorupție, a societății civile și mass mediei. Potrivit articolului 25 alineatul (3) litera a), articolului 28 alineatul din Legea prenotată, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de	Precizare Proiectul actului normativ a fost transmis Centrului Național Anticorupție în calitate de autoritate avizatoare. După parcurgerea primei etape de avizare, proiectul va fi transmis pentru efectuarea expertizei anticorupție.

			control al integrității în sectorul public, se va efectua concomitent cu efectuarea expertizei juridice a proiectului actului normativ. În procesul de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor actelor normative se aplică prevederile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative. În același timp, potrivit articolului 36 alineatul (2) din Legea nr.100/2017, <i>"Proiectul actului normativ, însoțit de nota de fundamentare și de sinteză, se expediază Centrului Național Anticorupție pentru efectuarea expertizei anticorupție."</i> Urmare celor expuse, după finalizarea procedurii de avizare, întocmirea sintezei și definitivarea proiectului de lege privind utilizarea bunurilor confiscate în scopuri sociale sau în interes public, solicităm condescendent expedierea acestuia către Centrul Național Anticorupție, pentru a fi supus expertizei anticorupție.	
--	--	--	---	--